ლიტერატურული საქართველო

ჩემი სატია სამშობლო,
სახატე — ფოელი ქვეყანა

ეროვნული ბიბლიოთეკა

საქართველოს მწერალთა კავშირის ყოველკვირეული გაზეთი

პარასკევი. № 33 (2812) გამოცემის მე-60 წელი: 1991. 16 აგვისტო ფასი 40 კაპ.

თბილისის უნივერსიტეტი. ვარლამ გენგიურის ფოტო.

დღეს ნომერში

მირონ ხერგიანი

რა იქნა, ძმაო, შენი ვასთირჯი? **დასასრული** გვ. 2-3.

ნოდარ სივსივაძე

აღვუდგინოთ უნივერსიტეტს პირვანდელი სახე
გვ. 3-4

რომან მივინოშვილი

„ვანკა-ვსტანკა“ და „მატრიოშკა“ ანუ შეშინებული, შეშინებული, შეშინებული მსოფლიო
გვ. 5-6

ზაურ გოლეკვაძე

ახალი ლექსები
გვ. 6-7

რევაზ ინანიშვილი

ვერცხლისფერი ბეგია
გვ. 8

გიორგი ნატროშვილი

ლორელაი დარიალის ხეობაში
გვ. 9-10

ხოზე ადეიშვილი

ახალი ლექსები
გვ. 11

ლადო ‘ხულაბერიძე

„ჩვენ გადავუვით გედის ძიებას“
გვ. 12

ვლადიმერ სოლოუხინი

ახალ ღვინოს ძველ ტიპორაში არ ასხამენ
გვ. 13-14

ზემოთ ქართველთა ტოლერანტობაზე ჩამოვარდა საუბარი.

უეჭველად რეალი, შეიძლება თქვას, რომ მრავალთაგან გაჩინული ბუნება ბოლოთაგანთა მამაზეცოერმა. ჩვენს მიერ ზემოთ მოკვანილი ორი ერთერთის ხანგრძლივდეგი მაგალითიც ამას დასტურებს: უცხოს არც ახლოსლისგან კანკასიაფავები, ბულთან ახლოს ბავეთს, მაგრამ არც ბოლოშიდ გაეთავებიენთ, თავისიანში როდი გავეკვეფოთ, მრავალი სხვა დიდმპკრობელი. "ბავნინტი ერთვით მის ახლოლეცას ან ვეწინაფეთ, თავის არსეკანში სრულ თავისუფლებას ვანიკეთ და მეტად მოსახერხებელ საშუალო ადგილს მივიჭერთ. ჩვენი ახეთი ბულთადადა დამოკიდებულება უცხოტომელებისადმი ერთაშორის ურთიერთობის ხელრნმი კლასიკური დეპოკრატიის მაგალითად შეიძლება გამოდგეს.

ქართველ ხასიათში შეზავებული ეს თავისებური „ოკეანის პროპორციი", ბუნებრივია, ხაუკეთესო პირობებს უკმნის. უცხო თესლს გასაფუფუნებელად, გასამაკალნელად. როგორც უკვე თქვა, ჯანსაღ ეთიკრიზაში ჩვენი ამგვარი ფილოსოფია, მართლაც ეფექტურად ადამიანური და ქრისტიანული. მაგრამ, სამწუხაროდ, ბავშოლლოში და ასევე ქვეყნის შუაგნთ არსებული რეალობა სხვაზე მეტყველებს: დარდველთა ღვთიური განრინება — ხიკეთე — ხიკეთე წილ! ჩვენი დიდსულოვნება და უშიშეკეთება ბირიკგბად გვიბრუნდება ზოგიერთი უმადური მეზობლისა თუ უძღები „ზვლილბილისაგან".

ახე, რომ „ავარე კედელ ცერც�" — სახარებისეული სიბრძნისა არ იყოს, — „ნუ მოსცემთ სიწმიდისა ძაღლსა და ნუცა დაუყენთ მარგალიტსა წინაშე ღორთაო" ვერა და ვერ ვიხეკვედი ქართველებმა ლეკრძლის გამორჩეკა იფკლისაგან! ამიტომაა, რომ ლეკნაც კი, როცა ამ გაზეშელდა და გამძაფრდა ანტიქართული ვნებათაღლეკა მაკანაგან, კვლავ ვცდილობთ სიმრთმის ცენტრი სხვაგან გადავტანოთ, უგონთერ მეზობელსა თუ „იეზეცდენილს" ბრალდება ავალეთო. შეეუმსუბუქოთ მაინც, სხვისგან გაბრიკეკებულად მოგნთალთო და მოგვარ დამნაშაეად სხვა, „ეგსაე ძაღა", წამკეზებელი მარტ. გამოვიეკვანოთ.

არაფერთ არ ვვინაა ვირწმუნოთ მისი ღალტი, ერთეგვარად თავს ვიტეუბენ და ბავსს ეეეჭიდენთ, რომ ეგეკ ვიხსნთ და გადეკარჩენთ სამეზობლო ურთიერთობა, სამოლოდ არ დაეწვა ერთმანეთთან მოსახვლელი ბილები.

და, ან, პარადარი შეიდეგი ჩვენი მიმტეკვენლოსანა, ტოლერანტობის, სტუმარ-მასპინძლობის. დღეს უკვე ვ ზმანებსახვეთ ავეკცხადეთა მოლალეკე ხერგო ორკონეკეძის ქადალი: თბილისის ხაზგრეკეს ხეიდანდენ მოგიტანთო...

ეეი, რომ მაოხრეკელი მკვდარი ვერაფერს დაეკავლებდა, იმთავითვე რომ გამოგვეკი ხელი და ეურწედებელეს მზარიეთრუ არ ვკანეკნოდა: თუ დროულად არ ამოიმარკალა, ერთი ფეხი ბოლოკაც კი მთელ ხიდაპუნს გადეკაშ უხეიერ მეურნის ეანაში...

„ეგე ერაკეუთაოთ", უსაკნო ხელგაშლილობეთ, ! ხაეულდაეეულ ოდ ზენიდეკეთ ზინაურო მოალატეკენის წეკალთაი მამა-პაპეური ბანკონტეკენდან დღეს ჯინის ხერდა თუ შემოგვარენეთ.

ჩვენს მარიფთაინ მეზობლებს კი იმთავითვანვე არ უთანიათ: ჯერ ბომ ღონეკენი ნაკრამთი დაიცარენენ ქართულ ძეძეს, „დათვი ჭმელ და ზენ მხუკანის" ღიღინთი მიედგნენ ქართულ მიწას. ბიფეხენ და ბანაჩაჩენენ. ბაეინჩენენ და ფეთრიეთი იმმდგარეს. მაგრამ ერთი ანდაზაა არ იყოს, „ხლიან დარდი მარტო ფლავი რიდი ეოფილაო", რიცა ნახეს, ქართველები „ფფაკეს" შეკთალ არიგეკენენ, ოფეკრეს, რაკი შეკთალ ამ ბედოლეთეკეს ფლავთან ბარიე მოვთანეთ, ისტერიულად გაპკიეს ოსის დედაკაცი ლენინგრადელი რახატებს მიერ გადალეკეთ ფილმსა, სადაც ქართველებისადმი მძულვარება, ხეიალი, და სიცოცეი ისეა ანთქლეული, ბენეს ვერ გამოარჩევ ვეშმარიტებისას. „ეტა ეს ზემლია" — მზაკვრულად ავულანტენენ ხალ ცენტრიდან მოვლენეზული აგენტები. თურმე, ჩვენ, ქართველებს ეკ ალარაფერი გვეკაკვნა... ოგეეეკ გაიძახის ხაბრეთელი უეხო ტომელიც: „ეეი ხაზეკანი ბორკოზზე ვაღიხ! ბალრიანი ზვეიხსპრეთს ჩვენეკლიბს, არც მაშრიაეკეთ ჯერდეს მიტაცებულხ! თურმე მარტ ჩვენ ეკეოფილვართ ეეეხონი და ვარეშენი — ეარაბუზნე ვამოკალეთ ეო ეეხოპკალნეტენელენ, ან მიწაზ ალარაფერი ვვეხკეშეს, ხახნაეიც მათი ეოფილეა და — ხახნაეიც, ნადავლის დაკაცებაზი თავადვე მორიგდებიან, ქართველთა ჩარეეის გარეშე. იეიან, ხეეკ ფრონაკეკ შერჩენიან, იეიან, ქართველები კეოილი, ხეეკაზეეილი ბანეხია, არც ბუდეკამეოოლობა ხრეკეიან.

ხერკანდ ზამფრიანის ამბავს მოკეკეკ მაკეთნა...

როგორ არა ბკკეკ მეგობრისადმი ახეთი თავდადება ჩრიიეკეს, ეეეხოთიხ, ეკულმმეგოფიანი და ხეხეთა ხაკეკიეკ? ეფრო ფარიოდ, კოსპიეკეს, კაპეკეს, ოზკანეკეს, ირინანეკეს. ხეულდაბლ ბაპ?

ბაშ, ჩემ ანატოლი, რომელ ბილეკ გავკეკეთ. ზენაპ თუ ქვენაპ? ადამიანურს, კაცმოყეარეულს, ქრისტიანურს თუ უკაცურობისა და ხეულმდაბლობის, ბლიკნელობისა და ბაზკკრობის ბილიკებს?

ალბათ, დამემრწმუნთ, რომ არა ვართ ჩვენ მავანთაგან ახეიოლად გასაწირი ხალხი და არც გავიწირებთ: თუნდაც კულტურულ-სოციალური ცხოვრებისა და ხეკკეთა-განათლების დონის მხრივ შეადარე სამაჩაბლოს და რიდალო ოსეთის მდგომარეობა ერთმანეთს. განა ეს განსხვავება არაფერს გაუბნეზნ?

ეიტარი, რედაკციები, ოსური ხკოლები და უამრავი ლიტერატურა ოსურ ენაზე, ყველფერი ეს ჩრდილოეთათვის განა. ოცნებაც ად არ ეკეეთა?

რითაც ქართველი ხალხი ხაზრდოობდა და ხაზრდოობს ამკაბადაც, თქვენთვისაც ხელმისაწვდომი იყო ყოველთვის. თორემ ჯეთეხეთ თქვენს თანამოძმეებს, ხაკართველოს ხსკადახხეკ კუთხეში რომ ცხოვრობენ, რა პრიალეკეკებით ხარგებლობენ ვითომ მათთან შედარებით ქართველები?

მგონი, ნაფი ჯუნოთიმა დაწერა, ჩვენი ბავშვები უხარისხო ხასელნებდით? ეერც ვერავინ აიზენებს დედამიწის ზურგზე, რადგანაც ეს არის ბიდეკიი ოდე, ქალალდზე გამოკვანილი აბრაკადაბრა. „უეკრობი ძმებისეული" — „ეკოთეი და ობატონეს" მზაკვრული პოლიტიკის შემადგენელი ნაწილი, რომელსაც ძალუძს მომო ხანიეენი მხეკად, მოხად, ეზეკავთ, ვირთხად აქცეთ, ანდა ხელაკ ვთქვათ, ავთარეფრობის მიბრიდდ. რაღაც განსაკუთრებულ მტაცებლად, რომელშეკ კოფორეკენი იკნება ავაზაკურ-მტაცებლური ბუნება და ახეკვა სხვათა ხანახეებსა და კიდობანებში ვირთხასავით ძრომაილან თვისება...

ახეკ, ძმო ანატოლი! რომელ ბილიკს გავკვეთო, ზენაპ თუ ქვენაპ? ძმობისთან თუ მტრობისთან?

თითქოის ოაიონში ბოკორმეკელი ოსეები ცხოვრობენ. ამათ ქორწილშიაც ვეოოფილვარ: ვინმეს გაუსკეამს ხაზი მათი ოსობისთვის? ვინ ბკოოს მათ დანარჩენი ხაკართველოსაგან? ერთვინ დედამიწის ზურგზეკ? ახა, მოვიდეს ერთი ბოკორმეკელი ოსი და თქვას, ჩვენ ოსობის გამო ვკვიეწრეკვებენო, თუ კი ის ჩკეეიანეკე ბეერი ატკვინ — ბმაგრაეეენო: მაგრამ თუ მართლა იგი ვინმეკ დაჩაგრა, განა ქართველეს ქართველი ერთვნეკნი ნაშნით დაჩაგრავდა?

ჩვენს შორის ეს სულიერი და მორალურ-ფსიქოლოგიური შეთავსებადობა ახსაბა ბიეთნიკური ეკრნელებს მაჩვენებელშეაც. ფაქტი კი, მოგეხსენებთან, უტეუარია, ხანდაა, და ამ მხრივ ჩვენს შორის თითქოს ეეედაფერი რიგზე იეო. ქართველები და ოსები ზერეული ეორნენების მხრივ ლამის ჩემპიონები იყვნენ ჩვენს რეპუბლიკაში მაცხოვრებელ ერთა შორის.

თვალსაჩინოებისათვის ცხრილი გადავხედოთ: ქართველები (აკეთა და ქალის) ეორნენების მაჩვენელი ხეა ეროვნებების ეარმომადგენლებთან შეხვედხებად შეადგენს:

უკრაინელთან — 5,7 და 2,9 პროცენტს;

ბელორუსებთან — 0,8 და 1,26%;

აზერბაიჯანელებთან — 1,1 და 3,4%;

ებრაელთან — 19,3 და 30,4%;

ებსტონელთან — 4,9 და 6,8%;

ბერძნებთან — 4,4 და 4,2%;

ეეურთებთან — 0,1 და 1,48%;

ებრაელებთან — 1,0 და 2,22%;

ახიოიელთან — 0,4 და 1,4%;

ხხვა ერის ეარმომადგენლებთან 24,87 პროცენტს;

ხოლო ოსებთან — 20,9 და 24,87 პროცენტს;

მაშაკაცების ეორნენების მხრივ ეა ახეკვე ეკალეის გათხოვების თვალსაზრისიკ ერი. შემთვეკვეშიაკ და მეორე შემთხვევაშიაკ, ოსები მეორე ადგილზე მოდგან, მაგრამ თუ ბკეთვალისწინებენ ოსეს, რომ ოსები რიცხოვნებით რეგორც აკეარ ოეეეკ, ახეკვე ხომხეხაკ ბეერაკ ჩამორჩებიან, მაჩვენებლები გაკლეკენთ გაიზრდება. ხეორეგი ამიტომაკ არიან . ალან ჩიჩეეეი, კულუმბეგოკი, ჩეხოეეი და ხხვენი მოდგალტეეენი ხაკეთარი ერი.

ეროვნული

მირონ ხერგიანი

რა იქნა, ძმაო, შენი ვასთირჯი?

(ანატოლი ჯაძიეეს)

ით, ისტერიულად გაპკიეს ოსის დედაკაცი ლენინგრადელი რახატებს მიერ გადალეკეთ ფილმსა, სადაც ქართველებისადმი მძულვარება, ხეიალი, და სიცოცეი ისეა ანთქლეული, ბენეს ვერ გამოარჩევ ვეშმარიტებისას. „ეტა ეს ზემლია" — მზაკვრულად ავულანტენენ ხალ ცენტრიდან მოვლენეზული აგენტები. თურმე, ჩვენ, ქართველებს ეკ ალარაფერი გვეკაკვნა... ოგეეეკ გაიძახის ხაბრეთელი უეხო ტომელიც: „ეეი ხაზეკანი ბორკოზზე ვაღიხ! ბალრიანი ზვეიხსპრეთს ჩვენეკლიბს, არც მაშრიაეკეთ ჯერდეს მიტაცებულხ! თურმე მარტ ჩვენ ეკეოფილვართ ეეეხონი და ვარეშენი — ეარაბუზნე ვამოკალეთ ეო ეეხოპკალნეტენელენ, ან მიწაზ ალარაფერი ვვეხკეშეს, ხახნაეიც მათი ეოფილეა და — ხახნაეიც, ნადავლის დაკაცებაზი თავადვე მორიგდებიან, ქართველთა ჩარეეის გარეშე. იეიან, ხხვა ერთა შერჩენიან, იეიან, ქართველები კეოილი, ხეეკაზეეილი ბანეხია, არც გუდამეოოლობა ხრეკეიან.

ხერკანდ ზამფრიანის ამბავს მოკეკეკ მაკეთნა...

როგორ არა ბკკეკ მეგობრისადმი ახეთი თავდადება ჩრიიეკეს, ეეეხოთიხ, კულუმბეგოკი და ხხვეთა ხაკეკიეკ? ეფრო ფარიოდ, კოსპიეკეს, კაპეკეს, ოზკანეკეს, ირინანეკეს. ხეულდაბლ ბაპ?

ბაშ, ჩემ ანატოლი, რომელ ბილეკ გავკვეთ. ზენაპ თუ ქვენაპ? ადამიანურს, კაცმოყეარეულს, ქრისტიანურს თუ უკაცურობისა და ხეულმდაბლობის, ბლიკნელობისა და ბაზკკრობის ბილიკებს?

ალბათ, დამემრწმუნთ, რომ არა ვართ ჩვენ მავანთაგან ახეიოლად გასაწირი ხალხი და არც გავიწირებთ: თუნდაც კულტურულ-სოციალური ცხოვრებისა და ხეკკეთა-განათლების დონის მხრივ შეადარე სამაჩაბლოს და რიდალო ოსეთის მდგომარეობა ერთმანეთს. განა ეს განსხვავება არაფერს გაუბნეზნ?

ეიტარი, რედაკციები, ოსური ხკოლები და უამრავი ლიტერატურა ოსურ ენაზე, ყველფერი ეს ჩრდილოეთათვის განა. ოცნებაც ად არ ეკეეთა?

რითაც ქართველი ხალხი ხაზრდოობდა და ხაზრდოობს ამკაბადაც, თქვენთვისაც ხელმისაწვდომი იყო ყოველთვის. თორემ ჯეთეხეთ თქვენს თანამოძმეებს, ხაკართველოს ხსკადახხეკ კუთხეში რომ ცხოვრობენ, რა პრიალეკეკებით ხარგებლობენ ვითომ მათთან შედარებით ქართველები?

მგონი, ნაფი ჯუნოთიმა დაწერა, ჩვენი ბავშვები უხარისხო ხასელნებდით? ეერც ვერავინ აიზენებს დედამიწის ზურგზე, რადგანაც ეს არის ბიდეკიი ოდე, ქალალდზე გამოკვანილი აბრაკადაბრა. „უეკრობი ძმებისეული" — „ეკოთეი და ობატონეს" მზაკვრული პოლიტიკის შემადგენელი ნაწილი, რომელსაც ძალუძს მომო ხანიეენი მხეკად, მოხად, ეზეკავთ, ვირთხად აქცეთ, ანდა ხელაკ ვთქვათ, ავთარეფრობის მიბრიდდ. რაღაც განსაკუთრებულ მტაცებლად, რომელშეკ კოფორეკენი იკნება ავაზაკურ-მტაცებლური ბუნება და ახეკვა სხვათა ხანახეებსა და კიდობანებში ვირთხასავით ძრომაილან თვისება...

ახეკ, ძმო ანატოლი! რომელ ბილიკს გავკვეთ, ზენაპ თუ ქვენაპ? ძმობისთან თუ მტრობისთან?

თითქოის ოაიონში ბოკორმეკელი ოსეები ცხოვრობენ. ამათ ქორწილშიაც ვეოოფილვარ: ვინმეს გაუსკეამს ხაზი მათი ოსობისთვის? ვინ ბკოოს მათ დანარჩენი ხაკართველოსაგან? ერთვინ დედამიწის ზურგზე? ახა, მოვიდეს ერთი ბოკორმეკელი ოსი და თქვას, ჩვენ ოსობის გამო ვკვიეწრეკვებენო, თუ კი ის ჩკეეიანეკე ბეერი ატკვინ — ბმაგრაეეენო: მაგრამ თუ მართლა იგი ვინმეკ დაჩაგრა, განა ქართველეს ქართველი ერთვნეკნი ნაშნით დაჩაგრავდა?

ჩვენს შორის ეს სულიერი და მორალურ-ფსიქოლოგიური შეთავსებადობა ახსაბა ბიეთნიკური ეკრნელებს მაჩვენებელშეაც. ფაქტი კი, მოგეხსენებთან, უტეუარია, ხანდაა, და ამ მხრივ ჩვენს შორის თითქოს ეეედაფერი რიგზე იეო. ქართველები და ოსები ზერეული ეორნენების მხრივ ლამის ჩემპიონები იყვნენ ჩვენს რეპუბლიკაში მაცხოვრებელ ერთა შორის.

თვალსაჩინოებისათვის ცხრილი გადავხედოთ: ქართველები (აკეთა და ქალის) ეორნენების მაჩვენელი ხეა ეროვნებების ეარმომადგენლებთან შეხვედხებად შეადგენს:

უკრაინელთან — 5,7 და 2,9 პროცენტს;

ბელორუსებთან — 0,8 და 1,26%;

აზერბაიჯანელებთან — 1,1 და 3,4%;

ებრაელთან — 19,3 და 30,4%;

ებსტონელთან — 4,9 და 6,8%;

ბერძნებთან — 4,4 და 4,2%;

ეეურთებთან — 0,1 და 1,48%;

ებრაელებთან — 1,0 და 2,22%;

ახიოიელთან — 0,4 და 1,4%;

ხხვა ერის ეარმომადგენლებთან 24,87 პროცენტს;

ხოლო ოსებთან — 20,9 და 24,87 პროცენტს;

მაშაკაცების ეორნენების მხრივ ეა ახეკვე ეკალეის გათხოვების თვალსაზრისიკ ერი. შემთვეკვეშიაკ და მეორე შემთხვევაშიაკ, ოსები მეორე ადგილზე მოდგან, მაგრამ თუ ბკეთვალისწინებენ ოსეს, რომ ოსები რიცხოვნებით რეგორც აკეარ ოეეეკ, ახეკვე ხომხეხაკ ბეერაკ ჩამორჩებიან, მაჩვენებლები გაკლეკენთ გაიზრდება. ხეორეგი ამიტომაკ არიან . ალან ჩიჩეეეი, კულუმბეგოკი, ჩეხოეეი და ხხვენი მოდგალტეეენი ხაკეთარი ერი.

ეროვნული

ეროვნული

აღვუდგინოთ უნივერსიტეტს პირვანდელი სახე

ნოდარ სივსივაძე

ალკანიოსა არ იყოს: მეც ქორ ვარო — განაცხადა ჩუბინემ, გაიხადა ცხენის ტკაცი და მგლის ქუდში გამოეწყო. მგლის ქუდში რომ გამოეწყოს კაცი, ეტყოს, იხეთი უტიფარი ხდება, რომ მერმე მიგაგნ ყველაფერი მოსალოდნელი.

მაგრამ ეფარი ხაკმეი მისი უტიფრობა და ხიბეკე, შეორე — ხალხის ნება და კონიერება — ჯანსაღი ანარი არ ამეკვეა ჩუბოვეის ბოდვებს, მის ინსინუაციებს.

ეერც ეს ტანკები და ეერანარი „ოფონები" ქართველი ხალხის ნებას ვერ დათრგუნავენ, ოსების კონიერ ნაწილსაც მოიშორებია ამდენი უაზეოებისა და ბუტაფორული „ეაპარეკებები"...

მაინც ვახი ეუეჩოტანიდან არიხმეებენ ჩუბოვეები და ძმანი მისნი უგეზეოობის ზარებს? რაკი თქმა უნდა, მათი ხელიეარი მაგიძია გორბაჩოვის, ხ

ეე ძია ია ზოვის და კრიეეკოვის, ეოგორა და ალკანიოსის, ეეტრუშეკოოა და ახრამეეკის ხამრეკლოებიდან მაგრამ ეს არ გაბლავთ ღმერთის ხამრეკლო, ეს უხამხოთ, ცილისწამების, უზეოობისა და უანიერობის ხამრეკლოებია, ხალხთა ხოცვისა და ხისხლიანი ორაგიანის ხამრეკლოსა და მის ეეღარეს ღვთიერ ტაძრების ხიწმინდეთან არაფერი ეხკმეება.

ეს არის მღერიე, ბინძური ნაკადი ხალხების ეწინდა ეულისთქმის ხიანკარეზე...

ჩუბოვეს თავისივე უსინდისობა მიეეხავს ისტორიის ხანაკვეში.

მაგრამ რომ დაჩქარდეს ნაკვის გაკეთა, ჩვენაც უნდა გამოვიოთ ხელი, ჩემი ანატილი, შორეთ მაცქერლობა ხამდვილად არ გვეკადრება. უწინარეხად ეგ შენ გეზეკა, რომელმაც კაახულიერეკ ეახთირეთ — მშრომელი, მადლიანი ოხი ადამიანის ხაკი.

ეხლა კი ოხინი — ჩიფა, ბახოინი და ძმიდეს განხაცდელში არიან, დროზე უნდათ მიხეკვა და მისა. თუოეეა, ბაარიდეა თანამეგრეოვე კანიბალეხისაკენ. გადარჩენის ითხოვს ბაკთარის მიმდეკაროკავან შეულანძღული ვახთირეთ ხაკი.

დიეკკუის ხახეკვალეხად ისტორიის ხაბედისწერო გაკკეთილები ვამოდკარეთო, როცა ადამიანთა ურთიერთობაში ერთიეეს უკეთურობკან დარღვეული ბალანხი ზეკიური თარაზოთი ხწორდება. ხამართალის აღსადგენად თვით განეკეკა ვამოიღეს ხოლმე წნეხს, დროზე დაუხვამს ნერგიდან ბოროტებაბ.

კკლაკ მოკაეურადთ მემატიანის ღაღადეხს:

ბაკთარის თავგანწყლობის ამბავი „ცნა ბეკკამ, მოეხდა დიდი ლაშქრითა... იკმნა ომი ფიცხელი, და პირველხავე შემმახა გაიკეა ბაკთარ და შეკიდა ციხეხა... ითხოვეს ოყხთა ზენაარი და აღუთკეეს არა ეეეენა, და ეერეეი მოვიდა ბეკკს ნინაშე გაუშვებეთო. და ეკაანს მოკედა ბაკა)ინარ..." (ქართლ. ცხ. ტ. 2. გვ. 317).

...დამარცხებული მოკვდა ბაკთარ, მოკვდა ბორიტება.

გარდახული ისტორიის გაკვეთილები ბევრ ხაკეულხმის ხაგეკანგნებს — ხამართალხა ბერი კაკა, ხამართალა, რომელსაც დღეხაც ვერანარი ბორიტი ძალა, კომენდანტის ხაათი, ხაარეზიდენტი მმრთველობა თუ რეხეულ ტანკები ვერ დაუდგება ნინაშე. უკანაკნელი ამეერია ხეულ ღაფავს. აღრე თუ გვეთ რეხეულ ტანკები ეერ ეკარაანთ ეკანეკე ნარაჩრეხეულთან და ხახლოოოდ კანეხაკენთან მკეკეან-ბარიათანი. ეკეკი ბე ეობილები — ქართველები, ჩეჩენები, ინგუშები, ხხეები... კკლკვ ერთმანეთის პირიხპირ აღმოჩნდნენ და როგორაც კინდათ მათ გაუეოლეთ ხეეხდოთ თავლებში ვის მიეეეხა და ხაკეთარეხაკა დღეს ბეხაე ბორიტი ნარმავალი ძალის დამარცხენთ ხვავიბეკთ აკნრეკეიან ოხი ეკეტერეხიხტები?

მაგ, რომელ ბილეკებს გაკკვეთ, ძმაო ანატილი, — ზენის თუ კკეზან?

ეკნება კიდეკ დარბა ზანსნ ზენი ეკსაარჩენა?

ახალი ხაკართველოს ცოცხალი ისტორიაა თანდილის უნივერსიტეტი. ქართველი ერიანთეკ, თითოეული მამდილნეხლთათვის ძვირფასია ეკეკოეური. რაკ დკეკნაბეტელია, ჩვენს ეუნნდეს ერთვნეულ ტაძრათან, მის ხახელთან, ხახეთან და ღირსებასთან.

ქართველი ხაზოგადოებრიობა ამიტომ უფრთხილდება ამე ხაუთვთად კ? დამკვიდრებულ ტრადიციებს, მტკიცეულად განიცდის თან ეკეკეულებეულოეს, ხაეკვთ ღირებულებან ნოვაციათა შემოეეანს.

თავიდანვე შეეხსნსდრობიკა ჩვენს ერთვეულ ხულსა და გონებას უნივერსიტეტის შენობა. განუეეეორებელია კ? ბკალებული თითოეული ბაზი და ხიმეტრია, თითოეული ფანჯრისა თუ კარის მობაზოლობა, თითოეული ოთახისა თუ დერეფნის განლაგებადგადგმარება, თითოეული ეკურიხა თუ ხაშენი დეტალის ფორმა, მათი ფუნქციონალურობა.

განაკე მოლიანად მოხსნეს იატაკეეი დაკეეეული თეთრი მარმარილოს ოკალური, თანაბარმკვეკნიანი ჭკრიხეანი, შინდისფერარაშიებიანი მოზაიკური ფილები, რომლებიკე ხულ მალე ხადაც კკეარა და მათ ხანცსეკოდ რეხი, ეკამიხეური ქვის ლოგები დაკეეეს. ეკანპარიხფერეს ფონი კედლისა, რომელსაც ეკეეეულის ბარელეეეი ამკობდა, ხხეა კედლები კი მორეხეი ხალეეხეთ შეეთიხნეს.

ახე ჩამოეეკა უნივერსიტეტეში ფეეხრიხ ჩრდილები და ჩვენი ეერიოვნული ხიწმინდის გამომბატველი თეთრი, ხპეტკეა ფერეხი ხულიხად უცვლი ტონეხეა შეეცვალა.

ხამწეეხარიდ, ამით არ დამთავრებულა „არქიტექტურული-ეხეთტეური" ძიებები. ახალმა ხტუმრებმა ახალი ხტიმეული მიხეცეს დაუთავრებელი რემონტების ხელახლა ეკმოცოცხლებას. დად ფოიეში კოლონებზე ახლახან გაკრული ხ�i ფილები მოხსნეს და ბოლნინის ტუფით დაამშვენეს.

ბაბეეეეს ეეეე

(დასასრული)

ნია რომის პატრიციების ამბავი და მოხახვენებელი ანარკვანენტები.

აქვე აყვითება ერთი მოზრდილი ოთან-კაბინეტის ქერსა და კედლებზე რაღაც საკვეთ მონაცხაები, რომლებიც თანდათან ოქროს ფერებში იმოსება. სამორელე გთთრათ, არ ვიცი ვისთვისაა გამაზნული ეს დარბაზი, ამის თქმა კი ახლავე შემიძლია, რომ იგი მეშნანობის ნიმუში იქნება.

უსუფლელო და ეეუეჩმა ხელოსნებმა ყოველად გიოგმარსლებელი გადაკეთება-გადმოკეთებით ერთანად მოშლელს. შენობის ყუთსტიკენა წინასწორობა. საეჭვოდ, უნდა ითქვას, რომ უნივერსიტეტის ინარსამის შეუეენა დიდი ხნის წინათ, 60-იან წლებში დაიწყო. სწორედ მაშინ იქნა დაშვებული შეუწყნარებელი შეცდომა, როცა პირველი კორპუსის ეზოს მთავარ შემოსახვლელთან მოახსენს ჯიხური, რომელშიც თავიანთი რკინის მხატვრული ეოქმრიანი მეცრითია და ქვის კედლით უნივერსიტეტის საერთო არქიტექტურული ანსამბლის განუყოფელი ნაწილს წარმოადგენდა, და მთ მაგიერ ძალზე დაბალი, ზავი მარმარილოს მეხერი აღმართეს. ამით დაირღვა მთავარი შენობის და მის მიმდებარე ტერიტორიაზე განლაგებული მცირე არქიტექტურული დეტალების ჰარმონიული ერთიანობა.

გაუთავებელ რემონტებს ვერ გადაეჭრა უნივერსიტეტის ეზობადიც, რომელიც უკიდურესობამდეა დამახინჯებული და სახეშეუერეული. არხებთან ფენილან ბალიშა ეეეეკალ არა მარტო აქაური გარემო, არამედ ადამიანთა ურთიერთობებიც. მას შემდეგ, რაც ბალს შემოკლებული ღობე მოხსნეს, თითქოდა ეეეეკ ეზოს უნივერსიტეტშიც და მის ეზო-ბალშიც შემოვდა. ათასი ჯურის გამვლელ-გამოვლელები ულმობლად ეეგავენ ეეკვიელებს, მეცნიერებს, ქმნილან ნანერის სიმაბრეებას, ლამის მიწასთან გასწორებ უნივერსიტეტის ბალში დაკრძალულ ჩვენს ეეკვოვ მამეულიშვილთა საფლავები.

დიდი შეცდომა იყო აგრეთვე ეარაზის ხეეის მხრივად, სულმნათი პეტრე მელიკიშვილის საფლავის ზუთრგიდან, კიბის მაშენება, რამაც დაარღვია ბალის მთლიანობა, ამასთან ერთად, ანსამბლოდან ამოაგდო ამ დიდი მამეულიშვილის საფლავის არქიტექტურა.

უფიოოდ უნდა დავუბარუნოთ უნივერსიტეტის ეზოშემოვარენს პირვანდელი სახე. უნდა მოიშლოს კიბე ეარაზისეენ მხრიდან, მოხსწორდეს ეზო და მთელი ეარაზისეენ გასწერივ აღმართოს მაღალი მხატვრული მეხერი. თუ ეს ვერ მოხერხდება, მაშინ, იქნებ ეარაზისეენ მხრიდან კიბეზე თალოვანი ეიზკარი მაინც გვაკეთოთ, რომელსაც ეზეიაოდ, მზოლოდ განსაკუთრებულ შემთხვევებში გამოიყენებენ.

ახეეე უნდა ავიღოთ მთავარი კორპუსის წინ ადამიანთა ტეტლა, რომელიც სრულიად შეუხაბამია უნივერსიტეტის საერთო არქიტექტურულ სტილისთვის.

უნდა ვუშველოთ ოდესღაც კეთილი ადამიანების მიერ ნაოკოტად ქცეულ ბალს, რომელიც ახლა გადამშპარა და ეეარაკეულია, თითქმის მთელი მისი ზედაპირი დაფარულია რუხი ქვის ფილებითა და ასფალტით, რომლებიც სულ უზუთავს აკაციობას. მოუფელთხმიანან ბაბნა ან გაუგებარი მიზეზებით მოკრეს დიდი ნაყო კეცხოველის ხეელთ დარგული და გაბარებული ხეების უმეტესობა. პირიკლა ადამიანებმა სული მოუსწრაფეს ხამოცდაათწლოვან, ხალცარი სილამაზის ეაზს, რომელიც თავისი დაზეეულ-დაეენილი ძარცვებით მთელს ბალს ამშვენებდა და განუმეორებელ კოლორიტს უმშვენებდა მას. დღესაც არაფრის დიდებით არ გვინდა ამის დაკრეფა, რომ ეს ეაზი ეოცსალი ადარა.

ახეეე ბალის მშვენება იყო ნაკო კეცხოველის ხეელთ დარგული ბრაწეულის ხეები. როგორც ამბობენ, ისინი ან რამდენიმე წლის წინათ უნივერსიტეტის ბალის ეოფილ აგრონომს მოუა. რაკი და ახლა მთა ადგილზე მზოლოდ ორმოოება დარჩენილი. ამასაც ამბობენ, თითქოს ბალის შენაგებისთვის ეოველწლიურად გარკვეული თანხა გამოიყოფოო. არ ვიცი, რამდენად სწორია ეს, ის კი ფაქტია, რომ ეეანსაკეთ წლებში ბალში რაიმე გაკეთებული და განახლებული ჯერ არავის არაფერი უნახავს, პირიქით, უეაკრონობისა და მოუფელთხმიანობამ სულ უფრო პატრამდეეი იგი. ხხლთის განმავლობაში ვერა და ვერ მოხერხდა ბალის ტეენაეური ეოლგაკეთებლობის სისტემით უზრუნველყოფა. გაგაანა სიცხეში ერთადერთი კაცი უსარმაზარ ტერიტორიაზე ზურგით დაეორეს მძიმე რეზინის მალეის და, რა გასაკვირია, რომ იგი ეეველა მეცნარე ვერ შეელის.

თქმით ზოგიერთები იმასაც კი ამბობენ, უნივერსიტეტის ბალს ახლაც ეეოველ საზლაკი განრიგით გათვალისწინებული აგრონომია. არ ვიცი, რამდენად სწორია ეს, ის კი ვიცი, რომ სანლილი რომ ეეგბოთ ეს აგრონომი, მას ვერსად მოაკლდეეეთ.

უნივერსიტეტის ბალი, მისი შეოგარენი მრავალი თაობის ცოცხალი ისტორიაა. მას დღეს ეეშმარიტი პატრონი, გადამრჩენი სჭირდება. სარეკვეი სასოფლო-სამეურნეო ინსტიტუტს, ასობით საკადდგილო და ხალიკტორო ფიზიკეკეეიან აკტორებს, პროოეეეორ-მასწავლებლებს, რომლებმაც ვერ შეხლეს უნივერსიტეტისთვის თუნდაც ერთადერთი ისეთი აგრონომ-ბეგალე-დეკორატორის აღნიდა, რომლის უსარგელი პროფესიული თვისება ნამდვილი მამეულშვილობა იქნებოდა. ასეთ მამეულშვილსეეეიალისტებს დიდი ბანია მოელიან თბილისის ბალ-პარკები და ყეეერებიც. რუსთაველის გამზირის გაძარცვულ-გაპარტახებული გაზონებიც. ეეგბის, სანამ ამ საკითხს გადაეწყვეტდეეთ, როგორმე მოგვეხსნებინა ეი უცხოელთან რამდენიმე წლით მოგვეწვია ერთი მებალე-ფეკორატორი და ხელი შეგვეწო მისთვის, გაეეოცხლებინა უნივერსიტეტის ეზო-გარემო, ამასთან, ერთი-ორი ისეთი მოწყფეც აღეზარდა, რომელსაც ეეუარება თავისი საქმისაკენ. მისი ბუნება, გაეფრთხილდეს ამ სილამაზეს.

ჩვენი ვალია პირველნდელი სახით შეეუხარჩენთო ბალი ზომამთავლობას, გაეეწმინდოთ იგი ეეეეოდენრისაგან, რაც ეეშნოეს მას, რაც ეეცხოა მისთვის, ზარნეიმის ეეოქის „ეეკვეკი“ გადმოსაფენი კი აქ ხაკმარისიდან.

ამ რამდენიმე წლის წინათ, ბალის ბოლოში ნარგავები გაკეთეს და ხაეოდო მოეფანი შემოლოს. ზეგ ნახერხი დაყარეს და ირგვლივ ხკამები შემოეწყრიოეს. ამის შედეგ, თითქოხდა ეკეელს ადაეეწყდა მოეფნის არსებობა — ეარავის ეუპოდავთ აქ, არავის გაუღია ერთხელ დადეეფილი ეზაამაზარი ბოეკლონი. ახლა ღია ცის ქვეშ ლეეეს ეეველფერი, რაზეც, თავის დროზე კარც ისე ცოტა თანხა დახარჯა. ამ თანხით არაერთი და ორი ეუკმეშერი სტიდენტისთვის შეიძლებოდა ხელის გამართვა, მაგრამ ეს, როგორც ჩანს, ე. წ. „ეურის მეამელი ბიეკნის“ ანგარიშში არ შედიოდა.

ახეთმა მოჩვენებითობამ, საერთო ფსეეფოლეთილეფოს ეთოარებამ შეიენია დიდი ხნის წინათ გაეშენებული ბრწეუნველი ორანეეერეა, რომელიც ბალის ნამდვილი გული და ხული იყო. უნივერსიტეტელი ბიოლოგები ხწორედ აქ ეკარეფნენ სანნეარეთა მეცნიერულ დაკვირვებებს. ორანეეერეას დიდი მნრეუნველი და გულშემატკივარი იყო თავისი სიცოცხლის ბოლოდმდე ნიკო კეკნოველი. აქ მრავალი სახეობის ეკვავეი და მცენარე ხარობდა. უნივერსიტეტის სასპეი ხტუმრეს სწორედ ამ ორანეეერეაში დაკრეფილ ეოოეხალ ეკვავეებს მაინცდამაინც ეკრა და ვერ მოხერხდა ბალის ტეენაეური ეუნალაკვანილობის სისტემით უზრუნველყოფა. გაგაანა სიცხეში ერთადერთი კაცი უსარმაზარ ტერიტორიაზე ზურგით დაეორეს მძიმე რეზინის მალეის და, რა გასაკვირია, რომ იგი ეეველა მეცნარე ვერ შეელის.

70-იან წლებში პირველი კორპუსის გვერდით აეშენეს სასადილო, რომელშაც აშკარა დისონანსი შეიტანა დედაკორპუსის მხატვრულ-არქიტექტურულ იერსახეში.

სასადილოს შენობას, რომელიც მის ამშენებლთა სრულ პროფეფიულ უუხეურობაზე მეტყველებს, დღიდან ამოაშენებინა ორ მეტრამდე ნამგალეთი და გადამკეთებელ-გადმოკეთებლები. რა ფერის მარმარილი და სხვა ძვირფასი ქვები ან შემოუზიდავთ აქ. ბორტი ბრმა ისაა, ამბობენ, რომ ამ იღლიან ვარსკვლავზე „დამდგარა“ სასადილოსათვის გამოიყოფილი საშენი მასალებით თბილისის შემოგარენში ბრაერთ ავარკეი აეშენებთალთ. თუ ეს მართალია და ეერთეული სასადილოს ამშენებს და მის მუდმივ რემონტებს კაკი ამშენს გამორჩებოდა, მაშინ ძნელი არ უნდა იყოს იმის ეარმოდგენა, უნივერსიტეტის ვეეეა კორპუსების თითქმის ოცდაათწლიანი შეკეთება-გადმოკეთებები რამდენ ეინმეს გაუჩენდა სარჩო-სასადილოს.

მღვრეე ეეოლნი კი თვეზნ დაკეეა აქ ხულაც არ იყო ძნელი. თავის დროზე უნივერსიტეტის ხამეურნეო ბელმძღვანელობამ ინიკეი „ბოსტრნა“, რომ ეოლაკეა, ანთროპოლოგიურად ეკოეკეეეული ხასხისა და ეიზნის ეოგინდარეს ნუხა დართო ხაპირფარეშოს ეკეიდით ხასადილოს კედელზე ხანაეენეკეკ ეი მიეზენებინათ და იქ, თავიანთი ბინძური ხაქმეები ეკეოთებინათ. მე და ჩემმა უნივერსიტეტელმა მეგობარმა ზურაბ გოგინაშვილმა ძლივს მივაღწიეთ შენდეგობრივ ხასაეიენეს ალეხას.

დღეს, ძნელია ამ მოთქმა-მოთქმიდან. ტაუოელ-ბარალის გარეეეა, რაც უნივერსიტეტის ბარეეში გაიხმის. მაგალითად, თავის დროზე მთელს ქვეკეანას ეკერა პირზე, თითქოს უნივერსიტეტის ახალი ბიბლიოთეკისათვის რამდენიმე ვაგონი ზოეის პარკეტი და 9 ფერადი ანაზარა შემოეზიდოთ. თუმცა, სინამდვილეში მათთვის აქ თვალი არავის მოუკრავს. არ ვიცი, რამდენაკ ჩქონდა ხაფფეველი ასეი მოთქმა-მოთქმას, ან, ის კი ვიცი, რომ უნივერსიტეტის ძველი ხამეცნიერო ბიბლიოთეკის მოშლისა და მის კაბინეტებად გადაკეთების დროს დიდაადი ხაეენი მასალა: ხე-ტეეე. აგური, რკინა, ელექტრომოეეობილობა გადაიკარა ეეზონი, რომელსაც ეველა რაგორც ეუნდოდა, ისე ეზიდეზოდა. ხხეათაშორის, ხამეცნიერო ბიბლიოთეკის ახალი შენობის უსწორმასწორო, ოღრონჩოღრო ილაპარაკეს ეეგაეეხეი ნეფელის პარკეტი ისე ეეკარგისა ბოდეეხეთ, რომ ხალლი ზედ ფეხს იმტკრეეს. აკა-იქ პარკეტი ეეკეე ეიოდელ და კუთხეშია მიეჩალ-მოეარალი, ხოლო ასობით კვადრატეულ მეტრზე დაკეეეეეული ლინოლეუმია დაფენილი. ეოოველთეკეკ ეეკარეკ ეარის გაბაკეარი. ბიბლიოთეკის ახალ შენობაში ნაჩკარეკად შეკარეკ ორასზე მეტი თანამშრომელი, რათა მათ ძველ ხამეშენ ოთახებში ხამეშენ ფერხაკ შეეეჭნათ ახალი ასარაკეშენებენ ჩვენი ინტერიორ ბიბლიოთეკეკ.

უნივერსიტეტის პირველ კორპუსში მეკრიფლენის ლაბორატორიის ეეს დიდხანს იყო კედელზე ეეუედეეეთ ითოემის ორ მეტრამდე სიმაღლის 10-15 ხანტიმეტრის სიხეკ ხანიმეშოდ გაკრალეეეული თეორი მარმარილის ქვა. გაბნარაზული ეკეკნდა, ამ ქვაზე ამოკვეკეთ უნივერსიტეტის დამაარხებელთა ბარელიფები და იგი უნივერსიტეტის შუახკელელს ერთ მხარეს ჩაგვეშენებინა. ერთხელ, როცა ამ ხკეთხზე ამ წერილის ავტორი, უნივერსიტეტის ბიბლიოთეკის დიდად დამსახურებული მუშაკი ამ გარდაცვლილი ზურაბ თარაკაოვლეთი, ჩემი უნივერსიტეტელი მეგობრები ზურაბ გოგინაშვილი და ნოდარ გიორგნაშვილი ხსაუბრობდით, შემოვეეეწრო ხატინა სიმინ ეეოუნარეშვილი, რომელიც ეტერეეეტრეელი ხელნაწერების მაკრიფლენების ვამი ხშირად ვვეეწვოდა ლაბორატორიაში თავისი ბინეეეეეეეი — ბეგბერილი, ფირთი ეეიბეეეანი ტეკვეს ხანთით. დიდმა მეცნიერმა მოკვეწონა ეს ვანზარაეეეა და გეეთხრა, კარგი იქნება თუ შუაში ჩვენი ხოემნათი ივანეს უფრო მოზრდილ პორტრეტს ამიკეეეთეო. ეოოველ დანარჩენებს მის გარშემო მოათავსეეთო.

დიდად გაეკვანრა ბატონი ხიმონის მხარდაჭერამ და დაეეეეეეთ ფიქრი მის განხორციელებაზე მაგრამ, როცა 1989 წლის ხაზაფხულო არდადეგებიდან დაბრუნდეთ, ადგილზე ალარ დაკვნდეთ ეს ძვირფასი ქვა — იგი ხადღაც ეკეეერთო. რა ალარ მოკიბ-მოკიბეს დარაეებმა, მშეზენლებმა, ამ ადამიანებმა, ვინაც მაში ზენახეა ეკალნიბოდათ, რათა როგორმე დაეხსნათ თავი ეპახუნისმგებლობისაგან.

ეხე, ალბათ ხაკვრია, ახლა მაინც გაიჩკეეს, ვინ და როგორ ადგენდა უნივერსიტეტის ხარეკონსტრუქციო თუ ხარემონტო ხამუშაოებს, ხარეთალრიცხეკს, რა თანხები, რამდენი და რა ხახის ხამშენებლო მასალები, ხხვა რეხურსები იყო გამოეყოფილი მათ მუხასრულებად და დადგინდეს ხხვათა ეკალეეულ ხარკებსა და შეხრეკელეულ ხამუშაოს შორის. ეს უნდა ეკეეთდეს ეუნდოდა ამის გამეკ, რომ მსგავსი რამ არაადრის გაკეეთეთო. ხალხს უნდა ვეეთხოთ ხრული ხამართლე ერთხელ და ხამუდამო უნდა ეკიდეეკეკ ეკეეეენ, რომლებიც დიდად ამძიმებს ხაზოგადოებრივ ატმოსფეროს.

ხამუშაოოოوو

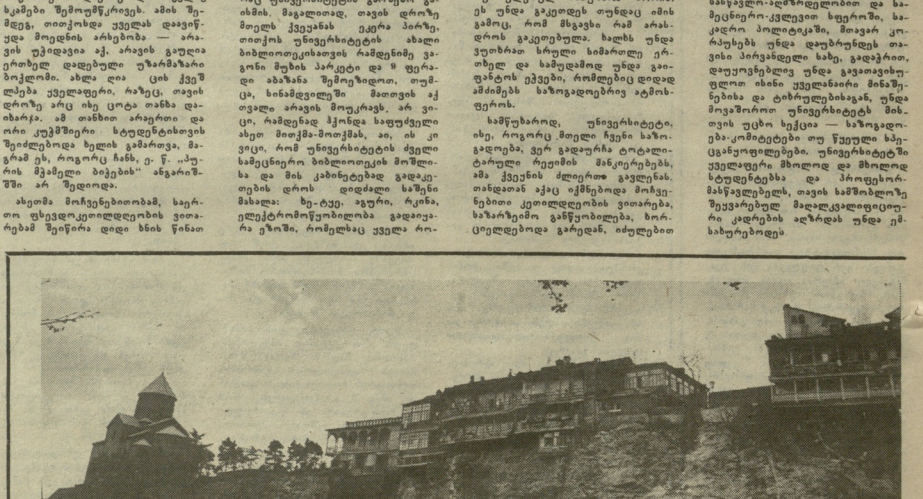

თბილისის ერთ-ერთი კუთხე. ვარლამ ბენგიეთრის ფოტო.

„ᲕᲐᲜᲙᲐ-ᲕᲡᲢᲐᲜᲙᲐ“ ᲓᲐ „ᲛᲐᲢᲠᲘᲝᲨᲙᲐ“ ᲐᲜᲣ ᲨᲔᲛᲘᲜᲐᲒᲔᲑᲣᲚᲘ, ᲨᲔᲛᲘᲜᲐᲒᲔᲑᲣᲚᲘ, ᲛᲔᲛᲘᲜᲐᲒᲔᲑᲣᲚᲘ ᲛᲡᲒᲠᲘᲚᲘ

ᲠᲝᲛᲐᲜ ᲛᲘᲛᲘᲜᲝᲨᲕᲘᲚᲘ

თითქმის ყველაფერი თქვა ხალვაშის ამბრახის არსზე, მისი რეანიმაციის ცდებზე, კორპორაციულად შეგროვებულზე, იმტერიორის ქარაშოტილი „ოფეზნაშის ნაფილი მომავლისკენ“ შარბილ შეფასებულნოვან ითელნაინ ნაგს უკან ერეკება, კალიტენი კი ცალიერეს მოსერხებულად შეეცალონ გალეხ. ფა დინუბის ხაწინაალმეკოდ წარმპრეთნ ნაგი, ეიდრე ქარი ოერას თავზე ან გალეკვაფრეს..

გადაწეკეტილი ჭმინდა, ალარაფერი შელალარკა ამბერიაზე. ეიხაც ჩემი წერილები წოეკთხავს, ან „ვახელ წელ ხაფთაფლეფ წოვნს „რიმეენი მტერი ეკეთ ხაკარიფელოს?!“ — ვახეენთხა, ხიხარიგეს ვერ დამწაგეს. მაგრამ ამბერია არ იცვლება და ჩეოთხელს ახალს ვერაფერს ვეტეკი, ხოლო თეთ ამბერიის ერთგულებს რას შეეკვნენინენ?

გულმა მაინც არ მომითმინა, რომ გამოხთხოვარი ხიტეკა არ მეოქვა ამბერიისათვის, რაკი მან ინება ხამოკავშირეო ხადეეგრძელოთა მომპოოკა. ახლახან გამოქვეყნდა „ახალი“ ხამოკავშირეო ხელშეკრულების პროეკტი, რომელსაც ხელს არ მოაწერს ჩვენი ჩუბუნლელეკა, რამდენნენ ხხეაც. თუმცა ეკპაეეთი, ეარეფხეთი და ტეკეკეთი უკვე მზადეოფნან ალხადენენ ლენინ-ტალინის ხაკმიხათის ხაბჭოძლეკელად, ამ ხახის ხელშეკრულებას შეიძლება ოუხეთნა არ მოაწეოოს ხელი. რაც შეეხება ეკარიანს, მან ხეტკეემბრაფდე გადახდო ხაკითხის განხილეკა.

ჩვენ ხელს ა ვაწერთ და მორჩა! თითქოს, რაღაა ხალაპარაკო? რეპუბლიკურმა გაზეთებმა ტეკსტეკ კი არ გამოაქვეყნეს. მაინც გადაწეკვეტე, გამომეკეთ ჩემი შეხედეოეკი, რათა არ იფიქროს ვინმემ, სიჩაკეკმახავით ქვაშაში თავს ეკოფთ და არა ვკაკეს ბაიეროპიერეხელი, რა ხაფრთხე ვგეკლინო.

...ეეხაალეთ, ნოეო-ოგარეკოს „ხტერიოლ“ შეხვედრაზე და ტეკსტის გამოკეკეეენებამდე ვინმეს კიდევ ეწუხებოდა ეკეთ: ხელშეკრულებას ვკთავეზოეზე, ჩვენ კი თავეიდანეე უარს ვამპობთ, იქნება ეკედეთო, იქნეს მართ�აკე შეეძლებელია ეკამიოდ ცხოერებაო?

ახლა შეეკვანოთ ხახეეთნი დამშეიდებეკი ვეოოთ, ფახანანი არა, ეერი ვკაკეს! ვფიქრობთ, ხაკართველოს არიკერი მოკალეკეს, ქაროფელი იქნება თუ არაკართველი, ბაული არ უნდა დაწეკეს, ყოველკარ ბახეკრის უნდა ბაკოლოს, რომ თავი არ ბაკეოს ისეთ ეულეკ, რომლიდანაც გამოხვალი ალარ იქნება, დამოუკიდებელი ეზოთ ხიარეკი დიდ ბაინაცდელს ვკეკადეთ, მაგრამ ვადარჩენს შანხი არხეეობს, ხამოკავშირეო ეულეკი კი, თუნდაც თავდაპირველად ეკონომიკური შეღავათიც მოგვეცეს, გადარჩენის არავითარ შანხს არ გვეტოვებს!

ტეკსტის შეხავლშეეე ჩანს ხიკოლეეს: „ხახელმწეფოეეს, რომელნიც თავალხწონენენ თავიანთ ხალეკის ინტერიოეკი ზეედრის ხიახლოვეეს და ახრაფლენ ერ ამ ბოლოს ეს ინტერიოეკ ეეედრის ხიახლოვეეს ეა ბოლოს, ბუნენის კანონეკენ ხოო არხეკობს? იცნობენ თუ არა ხელშეკრულების ავტორები მენდელეევის ხიხტკეს? ვიგულისხეთ ოდესმე მარტივი ფორმულა H_2O რა არის ეს? დიახ, წყალია, ხეკერეფენი ნივთიერება! რა ინჭნ მოხი შემადგენელი ნაწილების ხეკერეხტეტი? ხაღაა წყალხადი, ხაღაა ეანგაზი, მათი „ხეკერეხტეტის“ ალხადენაკ ხოო ალეოოეეეა ხაკარო, ეერავითარი „ეერეხტეოიაკ“ ვერ ეზეკეხს!

თუ ეკეკეკ რეპუბლიკა ხეკერეფენეკ ხახელმწეფოოა, ერთ ხეკერეფენეკ ხახელმწეფოოდ გამოლანენეხ შეძლეკ იგი ალეალეხეხად ჭკარგეკ ხეკერეხტეტეტ. ხოლ ერთიანეკ, ამ ალალ ხეკერეფენეკ ხახელმწეფოოხ — ხხრკ-ხ თანაბარეფოფენეხ თე თანაბარეფბეფენ ხახელმწეფოოხ ეართიანეფენეხ, არც ერთ მეოგანს ხეკერეხტეტი ალარ ეკნეხს. ეს ხოო ანბანური ჭეშმარიტეეხა! წარმოეიდგინოთ, რომ ყველი რეპუბლიკამ ხეკერეხტეტი შეინარჩუნა. ეს ალალ ნიშნავს, რომ ეკი ალ დაუთმიხს ფედერალურ ხახელმწეფოოს ეარს ეარს ეარ ეარ ეარ

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ზაურ ბოლქვაძე

ახალი ლექსები

ცხრა აპრილის დამე-დილა ანუ სისხლიანი კვირა

ქართველების ხოცვა-ჟლეტა
გაემართა წუთელ ბანდას
და თბილისი — ჩვენი დედა —
ჯვარზე გაკრულ ქრისტეს ჰგავდა!..

სცემდნენ რკინის ხელკეტებით
და ნიჩბებით ორლესულით!..
ირგვლივ სისხლის იდგა ტბები,
თბილისს ხდომა ჰქონდა სულის!..

არ შეეძლო გაბრძოლებაც,
მილესილმული ჰყავდათ ისე!..
მთაწმინდაზე აერეოლებდათ
ილიას და აკაკის ძვლებს!..

სცემდნენ ვაჟას დაჭრილ არწივს
უმშობლებო ლაწირაკნი!..

...როცა ჩვენით გაძღა სისხლით,
მიიმალა ბანდა სადღაც!..
დღეს, მთავრობის სასახლის წინ,
ქართველების გოლგოთა დგას!..

აქ წითელმა მოკლა ბანდამ
ერის ოცი ჯარისკაცი!..
ეს გოლგოთა აღდგომა და
ამაღლება არის მათი!

რეკვიემი

მიჰქონდათ შავი კუბო!...
მიჰქონდათ კიდევ კუბო!...

გალაკტიონი

შავი დროშებით შავი
კუბო მიჰქონდათ ოცი —
მხეკურად დახოცილი
ჩვენი სისხლის და ხორცის!..

შავი დროშებით ოცი
მიჰქონდათ შავი კუბო!..
გოცებული მიდის
მეოცე საუკუნე!..

მეოცე საუკუნე
გოცებული მიდის,
გოგნებული მიდის,
ამგვარი ენოცოდით!..

ქართველ მოზიმზილეებს

თქვენ თქვენს ტანჯულ ერს ზღაპრულად
დუმტკიცეთ დიდშვილობა,
სულიერად დაატყვა
ერი — თქვენმა შიმშილობამ!

მერაბ კოსტავას

„შენ გაიმარჯვე, გალილეველო“ —
ტანჯულო მგმრო, მაღალო მერაბ! —
მეტეორივით გაიელვე და
ერს შენც აუნთი ახალი ერა!

9 აპრილს მოკლულ თამუნა დოლიძეს, ჩემი გარდაცვლილი მეგობრის — გრიშა დოლიძის ერთას

შავ კუბოში ჩაგასვენეთ,
შაგი გქონდა, შვილო, სახეც!..
შეგვეყოდა მამაშენი
და მის გვერდით არ დაგმარხეთ!..

●

მადლობა უფალს!
დღეს უფლის კაცი
გვყავს ხელისუფლად
რესპუბლიკაში!

●

ურჯულოებს არჯულებს,
არაფერი ამინებს!..
აცმევს თავის ტანჯულ ერს
ტყვიაგაუმტარ ქილეტს!

საქართველოვ!..

ლაქვარდებში აჭრილან
შენი მაღალი მთები!..
შენ იქნები მაშინაც,
როცა აღარ იქნები!..

●

საქართველოსთვის ვინც არ იბრძის
მოსკოვის შიშით,
ის ქართველია ფუთოხის ღირსიც,
მოსპობის ღირსიც!

●

საქართველოში აღარ ბრწყინვალეს
შვილთმრავლობა და აკვანთსიმრავლე!
ღმერთო, გვიშველე! ღმერთო,
გვიშველე! —
აკვანთსიმრავლით აგვავსე მალე!

●

გაუძელი ომერიავ, —
ვერაფერი იხსნის, ვხედავ, —
ვამპირების იმპერიას,
იმპერიას სისხლისმსმელთა!

●

საქართველოს, როგორც წინათ,
ღმერთი ახლაც არ გასწირავს!

დავით ალმაშვილელი

ინგრეოდა, იქცეოდა
და — დავთი რომ არა, —
საქართველო იქცეოდა
ნასაქართველოვარად!..

საქართველოს აღმაფრენად
მოევლინა ღვთის სწორი,
დაიხსნა და აღაშენა.
განადიდა დიდგორით!

(დასასრული)

ხაკეთზე. ბოლშევიკებს უკვართ ლაპარაკი „ერთა ფეთაკმორკვევაზე გაბოიდგამდე“. ეს ფორმულ ფორმულია, რომელიც არ ითვალისწინებს ისტორიულ გამოცდილებას. ქართველი ერის „ფეთაგამორკვევა“ ხუთ ციტა 25 საუკუნის წინათ მოხდა, როცა ერთიანი ქართული სახელმწიფო შეიქმნა. მაგ, რომელ „ფეთაგამორკვევაზე და გამაუოფაზე“ ლაპარაკობ? ამ ფორმულას ბოლშევიკები განიარაღებდნენ ულეზლზე ავრცელებდნენ, მაშინ, როდესაც ეს არ შეიძლება ეხებოდეს ისტორიულად არსებულ სახელმწიფოებს, უველზე უფველებს, მათ შორის საქართველოს, სომხეთს, აზერეთველ ალბანეთ-აზერბაიჯანს, ბუბარიხა და სხვა შუაზღვის სახელმწიფოებს, ბესარაბია-მოლდოვას, ლიტვას და ბალტიის სხვა ქვეყნებს, ოფთ უარაინასაც — ეკეკის რუსეთის დედას, რომელსაც ხულ ციტა ხნის წინათ „ბუნიმ“ რუსეთთან „ვოსხოედინენიეს“ ბაბმაი ნლისთავი. რა იყო თ ხანაი ნლის წინათ, არ იუნენ „ფეთეგამორკვეულნი“ ერთი მხრით უკრა, ინა და ეორე მხრით რუსეთ? ვინ აკეთა ისტორიულად ხასენბი გარკვეული საკითხი კვლავ გახარკვევდ?

ეთნიკურია ეერვე ეეხლის შემდეგ ლებულია: „სახელმწეფოებს, რომელნიც ქმნიან კავშირს, აქვთ უფლება კავშირის ოკრის მარაგის, ალმახისა და ბალალეტო ფონდის საკეთარ ნეალზე, რომელიც არსებობს ამ ხელშეკრულების დადების მომენტშეი“. ეანალობა ამაში გამოიხატება, რომ ხალეთ კონეებს ნეალზე უარს ეუნენიან რესპუბლიკებს, ვინც ხელს არ მოაწერს ხელშეკრულებას, ბოლო დანარჩენებს „უფლებას აძლევენ“. უფლებას და არა ნალს! ჩვენ კი ვიცით, რას ნიშნავს ხანკოური „უფლება“! ხომ არ დაკარნეულთ ეს რესპუბლიკებს, რომელნიც ხელს მოწერას აპირებენ?

მე-13 მუხლის მიხედვით კავშირში უუფალად შესულ რესპუბლიკებს უმალესი ხასეის ხათაბალი ალალეში ერთი ბაბ აქვთ. ამიტომ, ცხადია, „მატრიოშკის“ ბეინაკში ეკოფნას ანალენ ინტერესები, კუელას „ოფთინ ხმა“ მიეეზდეს. ეს კიდევ დამბალებია ხატეეარია, რომელიც ხასელმწეფეებრიობის კეკეელკაკ ნიშანს ეკმაილის ბეკრ რესპუბლიკას. [illegible] ეი რუსეთის ფედერაციას

ხელშეკრულებას ვინც ხელს არ მოაწერს, როგორც ეეკუთა, ბინთვის ალალი რჩება 1922 წლის „ხელშეკრულება“. ოღონდ ამ გარეანეკენაო რომ მოეცეკა ეკონომიკური ბლოკადის ქვეშ.

[illegible] ეეკუთა ეროკ-ეკონომიკური ქერეშეები, რომ შეიქმნას ალტერნატიული კავშირი ლატვიის, ლატვიის, ესტონეთის მოლდოვის, ხაკართველოს, სომხეთის მონაწილეობით? შეიქმნას ლია კავშირი არა ფედერაციულ. არაფერ ერთა თანამეგობრობის ხაწეკხეებზე? მაშინაც ამოიქმედებს უმალესი ხაბეჭის მიერ მიღებული „ეეერგახედის“ კანონი? რა უფლებით მიიხკეთრებს ყოფილი ამეერიის მეკეკედრეობას 9 რესპუბლიკა და ამაზე ეარს ეტყვის 6 რესპუბლიკა?

ეფერი მეტიც, ხალტიის ქვეკნებს და ხაკართველოს რომ ხეპარატისტებში ხალენენ ბრალს, ოფთ 9+1 ვინ არიან? რა ეუფლებით ქმნიან ახალ კავშირს? ეერ ეეთალი ინეინ, კაბრანდნენ ხაბეკოთა კავშირიდან. თანაბმად უმალესი ხაბეჭის მიერ დადგენილი ეეხის, ეემდეგ ეეიკრიბონ და ეოგორი ეეფერაციაც მოკრიბენეთ. ისეთი ეეკმნან. ალხაც ახლი ახალ ალეთებენ ეერ კიდევ არ[illegible] კავშირის ფარგლებში, არ [illegible] ალალეებში? ეკეეს რესპუბლიკა ეეიარეთა ხეიარალის ხეპარატისტებად და ? ეი არა?

[illegible] ეეს ეეს. ეს კითხვები [illegible]. ალეეთალრ ეზეიარ ეეა [illegible] ალეს ალეს. რომ ლოგიკა [illegible] ეხეკ ეეიძლება დანიკეთ [illegible], [illegible]. ეოგეკ ეხეხეეთ, კაეს თუ ტკენში ბოლშევიკური ეეა ეეეეკა, ეხეთეთ ლოგიკა არ ალხეკობს.

ეთეხედეკად „ახალი ხელშეკრულების“ ხრული უაზრობაა, ისტორიული კანონალალეობაა. ეეს ეკეეკეკ ალ ეეეკეკ ხაეეკალეა ალეს — ეს ეახლავთ ამერიკის ეანარჩენების ალეკ.

ეეეიეკ ხაუკუნის დასაწყისში რუსეთის ამერია ხულ ლოვდა და ლენინმა ალალარჩინა, ხტალინმა ხიეიცლე კანეხეკრძალეა და როდესაც ეეეარედ დაუდგა კლენიკური ხიკვდილი, ეორეანოვმა ალალარა რეანიმატორის ეეხეა. „ახალი ხამოკავშირეი ხელშეკრულება“ უკანასკნელი ეანკეხალის ბალეია. ორეერ დაეკა ამერია და ორეერეკ ფეხზე დადგა „ეანკა-ვეტანკახავთ“. „ეანკა-ვეტანკეკ“ და „მატრიოშკეკ“ რუსეთი ხათამაშოებია და ამიტომაკ ეთამაშებიან ხაკეკოთა ალეეოლოგები რუხი ხალხის ზურგზე აუნეხდენ ამერიას. მათ ახლა „ეანკა-ვეტანკას“ ამედი ჰქვთ.

ალეა ეეეკეკაძემ ბანკის ხაკითხეზე გამართული ალალეკის დროს ხრძანა: „ერთ რუხულ ხათამაშოს ეაკონები ჩეი მოწინააღმდეგე, თავზე რამდენიე ეენდა ეარტყა და ეკაკეთ, ისეე ფეხზე დგებიო. ეკეთან მოკეხეხეხეთ. რა ფიზიკურ ეკეხზეა ალეხული ეს ხათამაშო: ფეხები ტკეეთია აქვს ხაეხე და თავი ცარიელი.

ახეთვეკ ჩვენი ხაუკარელი „მატრიოშკა“ ამერია, მაგრამ რიდემდე კაძლებს ცარიელი თავეთ?

ხაკეკეელი, თითქოს, ალარაფერი დარჩა. მაგრამ მაინც, „ახალი“ ხამოკავშირეო ხელშეკრულების ამერიული ხახითი ეფრო ნათლად გამოჩნდება, თუ მას დავუკირეთ ხაერთაშორისო XXI ხაუკუნის კეთილალეთეკის ბუნებრივ, ცივილიზებულ მიდელს.

ეერთი ეკეთით ეარმოვიდგინოთ, რომ „ეერეტკრიკეის“ ავტორები თავიეთეალნი ალეენენ მონათმფლობელეთ-ეეეოდალური ეხეკოლეგიისაკენ. მაშინ მათ უნდა გაგეცხადებინათ „ეერეტკრიკეის“ ამეეთ ხახილეი მიზანი: ჩვენ თანდათანობით, ეტაპობრივად უნდა შეკემნაი თავისეფალ ხახელმეწეფოთა თანამეგობრობა (არა ეედერაცია ან კონფედერაცია), მიკეახლინთ ერთიანი ეკონომიკური და პოლიტიკური სისტემის დემირტაკეი. თხეთმეტკეკ რესპუბლიკა თვითონ ირჩეკს ხახელმეწეფოებრივ ეკეობას. ხარული დამოკეკიდებლობის მიღების შემდეგ თვითონ აკეარეს ერთიანეთ ხაკეთხეზს ხაერთაშორისო ხამართლის ნორმაკის მიხედვით, თვითონ ირჩეკს ეკონომიკის თუ პოლიტიკის დარგში პარტნიორებს და ა. შ. მაგრამ არაკ ეკეეთ ეეკლი, ერთი და ოგვე ინმის ეკეეთ ხასიეზე. ყველა ეერთლობაზე. ყველა ალეკნემზე: „ძალიერი ცენტრი, ძლიერი რესპუბლიკები!“

ბატონამს „ეანკა-ვეტანკა“. ხული ეზეთეთან „მატრიოშკებს“, რომელთა ეეეკლნიე ბეკეკეეეენენ ავტონომიური რესპუბლიკები. ოღონდ. ოკრუგები, ავტონომიის მაძიებლები. ალეერეს ეედანეეეკლი ალამიანთა ხახლი ეი ყველა მიეკანეს. ეეხკრეთხაკენ... ხოლო კომენიტატი ანრდალთა შეშინებული, შეშინებული. შეშინებული ხმოფლიო ალეეკების მოლოდინში განაბული. თითქოს არ აეკოდეს, რომ ერთიანეთის გვერდით ეშეიალდ ცხოვრობენ დიდი ხაფრანგეთი და ალეკარა ლუკეეებერეკ. დიდი ბერმანია და ალეკარა ხელეთა. დიდი იტალია და ალეკარა ეეეიალია, ვერ ეარმოედგენია, რომ ალეეე ეეეიძლეთ ეეცხოვრათ დიდ რესეეთს და ალეკარა ხაკართველოს, დიდ ეარიანეს და ალეკარა ლიტკეეს...

ამბობენ, კანარის ჩიტი ალამიანს მოლიანობაში ვერ ალიკეკეს, მაგრამ ხელის მტეკანი, გალიის კარეეს რომ ალეეს, ცალკე არსებეა ჩვენიანი. ახეეე ალეტეკეეურ თარმობრთვეულ ხახელმეწეფოდ ეარმოეეეე

დავით აღმაშენებლის ხმა ბელგიიდან

როგორ ხართ, ჩემო ქართველებო?! —
ხართ კი, საერთოდ?! —
თუკი ხართ, — მე რომ დგიტოვეთ, —
გაქვთ ის სამეფო?!

რაიც ანდერძად დავიბარე,
გაქვთ ის წესადა?!
მოდიხართ ხოლმე ჩემს საფლავზე,
გულზე ფეხს მადგამთ?!

„ნუ ოდეს დაივიწყებთ დავითს!“ —
ყოველთვის გახსოვთ?!
ჩემს სიცოცხლეში რომ ნათობდით,
იმგვარად ნათობთ?!

ნათელხილვა

„ზის უკვდავი ღმერთი ღმერთად“.
ზოთა რუსთაველი

„ვლაპარაკობდი ღმერთთანა“.
ვაჟა-ფშაველა

სასწაულია! — ცა ელავს,
ზის ღმერთი — ქვეყნის ავტორი,
ღმერთთან დგას ვაჟა-ფშაველა —
„მტირალის სტვირის პატრონი“!

...გულს ასვენია მზე-მთვარე,
თავს აღგას ნათლის ცხრა სეტი,
აცვია ჯავრის ბეჭთარი —
საქართველოთი ნაჭედი!..

მარადიული მკვიდრი და
მითი ქართული ოლიმპის
იწვის „წადილით დიდითა,
სამყაროს იქით რომ მიდის!“

სასწაულია! — ცა ელავს,
ღრუბლები გადაკარგულან,
ღმერთი და ვაჟა-ფშაველა
ლაპარაკობენ ქართულად!..

გალაკტიონი

წარწერა ვახტანგ ჯავახაძის წიგნზე „უ ც ნ ო ბ ი“.

გამოასხივა უ ც ნ ო ბ მ ა ღმერთმა,
გამოიარა უ ც ნ ო ბ ი ცის გზა
და ჩამოვიდა უ ც ნ ო ბ ი ჩვენთან
ჩვენთვის უ ც ნ ო ბ ი გალაქტიკიდან!..

სხეულით იყო გამომწყვდეული
დედამიწასა და ზეცას შორის!..
გადმოისროლა ბოლოს სხეული
და დარჩა სული — „ვარსკვლავი
შორი!..“

●

რა უზარმაზარია
გალაკტიონის ლანდი!..
სიცოცხლე სიზმარია,
სიკვდილი არის ცხადი!

●

„ქებაი და დიდებაი
ქართულისა ენისაი“ —
ეს ვისწავლოთ, ქართველებო,
მსგავსს ვერაფერს ვერ ვისწავლით!

ქართული ფოლკლორიდან

— მტერთან საომრად, მინდიავ,
გუუმაღარო ომითა,
უიარაღოდ მიდიხარ?!
— იარაღს მტერი მოიტანს!

●

ალგეთს ლეკვები მგლისანი —
ქართველი ერის დიდებად —
კიდევაც დაიზრდებიან,
გამრავლდებიან კიდევაც!

●

ისე ვუყურებ ფიროსმანს,
როგორც ცას, უნაპიროსს!

ანა კალანდაძე

საქართველო ანათებს .
კალანდაძე ანათიც
და ინათებს მარადის,
ო, მარადის, მარადის!..

მუხრან მაჭავარიანს

შენს პოეზიას ბირთვულს —
რადიაქტიურ ლექსებს —
ეტრფის მოღალი ღმერთი
და უიმათოდ ვერ ძლებს!

●

პუშკინის პწკარით მითხრა მუხრანმა:
„ჩვენ, პოეტები, მკვდრები
ვუყვარვართ!“

ზოთა ნიშნიანიძეს

მემწყვერვალა, მემთაგორა,
მათრობს მითიური ორობით
შენი მრეტი მეტაფორა,
შენი ტროპიკული ტროპი!..

ლერი ალიმონაკს

ვერ ეღირსე შენ ცხოვრებას მშვიდს,
რადგან გულში საქართველო გჭირს!..
საქართველო გლოვობს შენს მკვდარ
ბიჭს —
ხიდან ზეზე გადაფრენილ ჩიტს!..

●

ყვარელი და სხვიტორი და
ჩარგალი და სიმონეთი!..
რა უშიშარ შვილებს ზრდიდა
საქართველო — ს ა მ ო ნ ე თ ი!

●

ტრიალებს ჩვენი გარუსების
ორასწლოვანი კარუსელი!..
ვუძლებთ!.. გავუძლებთ!.. გავუძელით!

●

ორას წელს რუსის ჩექმა გვთელავდა
და მაინც დავრჩით ჩვენ ქართველებად!

●

სულით, ხორცით, ძვლებით, სისხლით
მე ვარ ნაციონალისტი —
ვიბრძვი, ვშრომობ ჩემი ერის
ბედნიერი მომავლისთვის,
სიკვდილამდე, სიკვდილშიაც —
სულ — ვიქნები მონა მისი!

●

ჩვენ საბოლოოს ვესწრაფვით მიზანს,—
ისევ და ისევ, ისევ და ისევ, —
გავთავისუფლდეთ რუსთ მონობისგან
და საქართველოს მონებად ვიქცეთ!

●

საქართველო იღუპება,
უსიკვდილოდ გვმართებს ახლა
მისი გ ა თ ა ვ ი ს უ ფ ლ ე ბ ა
ბანდიტ ანტიქართველთაგან!

●

დიდები დიდი დავითით გავხდით —
აღმაშენებლით — ხელმწიფეთ ნაღდით,
დავპატარავდით პატარა კახის
დროს და სასტიკი ვიგემეთ კრახი!

●

საფლავიდან მე ლოდებით
ამოვსაქართველოვდები!

●

წავედი სოფლად ქალაქიდან
კაცის ფიტული,
დავბრუნდი კაცი —
მიწითა და ცით დატვირთული!..

●

მადლობა ღმერთს, — ისე ვკვდები, —
აღმდგარს ეხვდავ ქრისტეს
მკვდრეთით!

ანზორ ერქომაიშვილს

ხარ ერისკაცი, ანზორ, ზეარსი,
შენს ღვაწლს მსოფლიო აქვს
რეზონანსი!

...შენ აბოდებდი აგონიაში
მყოფ გენიალურ ჰამლეტ გონაშვილს!..

●

არის ამ ჩემს ორგანიზმში
ყველგან (არა ზოგან) ნისლი:
ყელში — მობჯენილი სული,
სულში — სევდა მარადისი,
გულში — ჩარჭობილი დანა,
ტვინში — ჩაქცეული სისხლი,
თვალში — ჩაგუბული ცრემლი
და უწყვეტი დენა მისი,
პირში — ბურთი ჩატენილი
მტრობით, სიძულვილით, ზიზღით!..
ვიხრჩობი და ვიღუპები,
რა ვიღონო, აღარ ვიცი!..

●

იწვოდა და ანათებდა
და წილად ხვდა ანათემა!..

●

რაზედ ვწუხვარ, რაზედ ვდარდობ?! —
მოგახსენებთ, რაც გადამხდა, —
მადლი ვქენი, ქვაზე დავდე,
გავიარე — ქვაც არ დამხვდა!..

●

მე იმაზე ვფიქრობ მხოლოდ —
როდის მოვა აღსასრული,
როდის მომელება ბოლო,
როდის აღმომხდება სული!

●

დამესიზმრა, — ახლაც მზარავს, —
სახლში შენი კუბო გვედგა!..
არა! არა! არა! არა!
არა! არა! არა, დედავ!..

●

გაწამებული დედაჩემი
გარდაიცვალა! —
აწი არაფრის
არ მეშინია!

ჩემს დას, ნორას

შავბედისგან კაბა შავი
მოსჯილი გაქვს სამუდამოდ!..
შენ მოგიკვდეს ჩემი თავი,
ჩემო საცოდავო დაო!

●

ღმერთო, საკუთარ სიკვდილს
მომასწრე! —
უარს ნუ მეტყვი ამ დიდ თხოვნაზე!

●

ვარ პოეტი ღვთიანი,
არაორდინალური,
არაპრემიიანი,
არაორდენიანი!..

ზოგ-ზოგებს

თქვენ იტყვით ჩემზე: „მოიკლა თავი
მაგან რეჟიმის დაუცველობით!“
რეჟიმის კაცი მე არ ვიყავი,
ცხოვრებას თქვენებრ არ ვუცქეროდ!

●

მინდა გაქცევა ტყეში,
მინდა მოსმენა ჩიტების! —
ამომავიდა ყელში
ყალბი, წყალწყალა სიტყვები!..

●

ერთხელ მე სისხლი დავაკელ შელანს,
წარმოვიდგინე რთული მარტივად
და პატიება შევსთხოვე ყველას,
მაგრამ არავინ არ მაპატია!..

●

მე კუბოშიაც თქვენ მეყვარებით
და კუბოდანაც დაგეხმარებით!

●

ვერ ავუშენე სოფელში ოდა,
ჩემი მოხუცი დედა ვაცრემლე!..
იმ ერთი ლექსის იმედი მქონდა,
ის ერთი ლექსიც ვეღარ დავწერე!..

ზურაბ დათუაშვილის და ნინო არაბიშვილის ფოტოები

ეროვნული ბიბლიოთეკა

გეთანხმებით, გეთანხმებით!.. ბებიებზე წერა უელმა აკმა ამოჰკენილი ქართელ მწერლობას; თავად მე არა ერთი კაკალით დაწერილი მოთხრობა და მოთხრობის ახალი მიმიძღვნია ბებიებსახათვის, მაგრამ რაზედაც ახლა მე ვაპირებ ნერვების წუკეტას, იმდენად ჩვეულებრივ ამბად გამოიყურება, არავინ დაიწყებს რაღაცების ჩაბეჭდა ზეგ. ამიტომ სიუჟეტური ზეგზაგების უკონდობის მიერ ადარ შეკავებო გულგრილ მკითხველებმან. ნუ კრთებით, ნუ გულგრილი მკითხველები. ზოგ შემთხვევაში, უფრო ხაკინონი არიან მწერლისათვის, ვიდრე გულჩყალი მკითხველები. გაკვეულთ უნდა გულეკვ ,ჩკითხველებსაც. მათი თვალებს ცივ ლაპლაპს. ბევრ შემთ-ვევაში ხშირად ეხენი გამოდიან მარილები, ეს გულეცვნი ჩვენთვის...

ჩვენი ბებია პატარა ტანის ქალი იყო. ადრე იყო დაკვრიგებული და ამიტომ ხულ თალში ტანსაცმელი ეცვა. ტანსაცმლის თალში ფერი თითქოს სახეზედაც ჭკონდა გადასული. ხანდახან შუბლთან გამოუჩნდებოდა ხოლმე თეთრად დათრთვილული თმის პატარა ბღუჯაც. ვინ შეაჩეკა ვერცხლისფერი ბებია, არ ვიცით. ტანდილ გველმეზეა კი მის ხსენებაზე.

პატარა ტანის კაცი ყოფილა ბებიას მამაც. ოთველში ცუცქურას ხახელით უფრო ცნობილი კაცი. თავადი თადო ჩოლოყაშვილი ვენახების რთველებში რამდენიმე ხოფლის ახლოგაზრდობას ეპატეებოდა. მურეფავებს დღეში 80 კაპიკსაც აძლევდა. მაგრამ მაშინაც, თურმე, მარტო ფუფუბში არ ყოფილა საქმე. თავადი ყოფილა ბიკობა. ჩვენი ბიკები ქალაქკაცან ჩამოსულ ლამაზ სტეშარ ქალებს ეჩვენებდნენ, ვინ იუვნენ, რა შეეძლო კაცური. ჩოლოყაშვილი კი მარტო ცუცქურას აძლევდა 60 კაპეკს. ზოგჯერ მანეთსაც. ეს ამიტომ, რომ ცუცქურა, რაც არ უნდა დიდი გოდორა ყოფილიყო და დიდად ხაეხე ყოფილიყო ეურანით ის გოდორა, მარტოკა იყიდებდა, ამწეკი არა ხეკრიტებოდა.

ოთმლობაში გაზრდილი ცუცქურა, 9-10 წლის ახაკში მისი გამზრდელის (თუ შემოვრბლის) გადასახადების ამკრების გიმუაში ინინებდა, გოდორეზე (ასეთი რამ ადრეც ხაერილი მაქვს ხსენ მოთხრობაში), გოდორეზე ინინებდნენ იმ. იტომ, რომ ნაშეკარ ინინ მოსეფილი.

გაბოდებდა ცოტას და ინის ეკდი. ფხიზელ ბიკს ეკეელაური ინსხოვრებეოდა. — რომელი ცხენი როგორ იდგა, როგორ ნერგაულობდა; რომელი ხარი როგორ ხერავდა მუცელს და როგორ ეტეკდა მეორეს.

ცუცქურა ჯიდოობდა კიდეც. უფრო დღეობებში, მის გამოხვეკსან დიდი ხახარეული ხვდებოდა ხალხი. გამარკვეებული, ცხესენ ხელებაწვდილი ლამაზი ღიმილით მოდიოდა თაეიი ტანსაცმლისაკენ. ჯაქუა ჩოლოყაშვილი რომ გამოჩნდა, ნამდვილი ბერი. მის გუნდში ეძებდნენ ცუცქურასაც. ერთხელ ჩვენს ცხენთან მდგარს მეთხა ჯაქუამ: — ახტები შენს ცხენს შენოდან ხელის ერთი დაკრეთო? მე ვამეღლია. მაშინ ჯაქუამ ხელი დაკრა ცხენს ზურგზე და შენოდან გადაეკარ. რამდენიმე დღეს ცუდი რაღაცის ეკამეფილი დავდიოდიო, — ამბობდა თურმე მერე მწარე ღიმილით ჯაქუა. ჯაქუას რაზეეთია დიდი ნაწილი დახოცის, დიდი ნაწილი მერე და მერე დაბერობეს. ჯაქუა გადარჩა, ხაზეკანგარეთ ეიკეკი, ეკ შეკმნა ტრაგიკული რაზმი. ცუცქურა კიდეკი თავისებურად ილიმებოდა ისევა, — კიდ ეკდის ნაწერიდან დაკეფერებოდით მაშინდელ ეანებზეთ. მაგრამ ოთველ ეკნებოდა ახე. ფამეზეხელებმა თავისი ბაკაკეთეს, ცუცქურაც დაეკერინეს. ზამთრის პირის ხაშინელი ამინეკნი ოდვა, ცუცქურა იკინოდა, — ვიდაკეს ნამდვილად ზრუნავს ჩემზეო. ვიკნები ხამრბალეში ერთ ხანს და მერე იკოდნენ მაგათ თავიანთი, მე ჩემიო. კეთრზე ცოტა მეტი იყო ბაზული, კ ჩვენ ოდო შემოხული, ნაშუალამეეს ორ საათზე „ადიუეს გამოძახება; ოცამდე ქარიგელი გამოძახსენ. დახურულ მაკანაში ჩაჰხეს. მტკკრის ხაძაკელ ჯალაში დაბერატეს ან ოცი. ბიბის ან უუკარდა ლაპარაკი ამგვარ დიდ თემებზე. ერთ თუ მოუკეზოდა, ეაპაპ, თურმე, ჩვენი „უეზოს ნაჩაფლაკ" ერთი ისეთი ხიდა ეკმაბ, გულდაგა ამობერეხდა ის ნაჩაფლაკი. დედაო, დედაო, ინერეხდა ცრეფლეშეფნარი, მე ვეუს. მოხდი ღმერთს. ოფი რომ დამთავრდა, მე თბუთმეტან ვიეკკეი. ჩემი ძმა თოთმეტაზა. ინე ვიეკკეთ მიჩეეფილნი ბარხა და ნინაბეს. ზურგხეკეთი ვკეურეეთ ეკეელა.

ჩვენ ჯალის ენინაბეი ბკკეინა. მაგრამემა ამ ჯალის ენინაბეიდან თავიანი ზალი კოლმეურნეობამან მიხეკა. კოლმეურნეობამ ტრაქტორი მოიეეკანა. მოეუფლელობით გაიბეეზრებული სარტალა ეურიენი ამოეარეს, ხალი ჩაეარეს. ხულ ეკოროკულ-ამერიკული ჯიშები: ალეკსანდროეულ, მხლვანი, ხენეკრმენები, გოგარა მხლვანები. კოლ,ტეოვა ვერ გამოიჩინა თავი ამ მხლვან მოგლ ნი. ოფის დროს ხომ ხუფ ეკან-ეკან წკ-ოა ხაკეიები. მხლვეკი ვიდაც ქოხა ეკაკრარეთად, ანე გაბრიალებდა თვალებს, თავზარი გ-ეკ, ,ოდ. ,ოდიან რომ გადგებოდა, კოლმეურ ,ეო ,ა ,ა,ეკმედოთბარეკ უფლება მოგვცა — ჩ-ოინ ვ ნ (,ბ ბოლოს, ჩაოკვანვებენი მაკვლიან-ფ, ,ა, ,ა, გაკვეკ-ოა და, როგორც ვკინეოდა, ,ა,ე გამოგვეეენებინა. ჩვენ ბებია ვკეედა ეკურდი, ხომ უკეე ვოკკი. ვერცხლისფერი ბებია, ეინეზეთის მოეკაოენი ბებია. გამორჩეეკი რომ უკვარდ ბერძენი ნი რომაეენი ამბავთმთრობელები. ოშეიათად, ძალიან ოშეიათად კი დაბრძოკვდა ხი-

რევაზ ინანიშვილი

ბებიაჩემის ბებია

ტეკეებს მათ შეხახე. ბარის ტარი მიეეუდენია მხართან. ხარკეხავი ეკეარა მამაპაპური ეკლდი. მე და ჩემი ძმა ხომ ვიეეკებოდი ვიეკეთი. ეკერ დაეეკეთ მაკვლიანი, მერე გაკკეფეეთ. გავიტანეთ ანეთ-ანეთ. ეკეთან შემოდგომაზე დავბარეთ. ხაკეარეული იყო. მაკვლიანი კარგი ხაბარავი ალმოჩრდა. ამ ეკლეწკაზე კარტოფილი და ხიმინდი დავთოეეთ. ინეთი მოხავალი მოვიკეკანეთ. ხაკანეებოდ მოდიოდნენ ხანაბავდა. ეკეებოვთი ეკარნენ ამოლეეული კარტოფილები ხიმინდების შორის. ხიმინდების ტარიები ჩჩკნა. ბოტეზეა ეკრდა. მეორე ეკლეწკან ეკალიანეაც გავეებატეთ, ჩვენი ეკრჩეთ ქკეეთი. ეკ ხიმინდა გაგაკარა. ბოგარი იყო მიეკანთან ოთხი. ოთხი კიდეკ ჩვენ ან გეეზარებოდა. ჩვენთან გაბარებული ბარკეკანები ეკრჩეთხეფენი ბებიაჩვენი. ამ ეკლეწკან ოთრი ადიდეთ გიეეეთან ბახანარდა. ჩვენს ხიმინდებამდე ხულ ცოტა ალი დარჩა, ათითიდ მეტრი და ეარეკეხვეთ ჩვენს ხიმინდებსაც...

ბებია ტარიოა, ვერცხლისფერი ხახე ფოლადიფერი გახდომოდა, ხელი ხულ ცხენრზე ჰკონდა ავარეხული. რაღაც ხამეფერი ბრძანებახათვი გამოიცხადა: დამეცვენ არი ეიდა გავუთბარიო ჩვენს ნაკეეთს ზემოთა მხრიდან. მე და ჩემმა ძმამ ერთხელაც გავიგეეეთ თავი. ბოგატანეეი ეკრაკეეები და ნინბეეიც. ეკოეშობდით გაბაკეებით, თითქოს ეარდეფან ამორეხდა, ინაბ ეუკარიბარდეეზოდით ჩვენი რაღაცეებთა. ახეთი არხი გავიეკანეთ, ხაკმარეზედ გაეკეფდეთა ჩვენი მხრიდანა. მეორე მხარეს ხომ ნაკარი იყო, ამის ეკერის ხელ ძალეკან ეაკეკეფდით. ბებიას უეფლებაზ ალარ ეკძალეკდით არხში ჩამომდგარიყო და ნინბით ალეარა მიეკ. ინ არგანტული უბრალოებით გამოუეეეებოდა ხოლმე მიეინ ნაკარს, თვალმიმტკაცი იეო უშანკო ეკეოთ მიეკზე შავი კბით და რაღაც ხაოკეშელთ ხიბარეულთ, თითქოს გრძნეულთ ხელებით. ამ უეანარი ლიმელთ და ძალიერი თითეეთი რახ ალარ გეიმაბეიდა ხაკმეალ. ეკეინდის შეკამანეს, ხერნეელოკან ეს გემრიელს; გეიმაბადებდა დოს შეკამანეხაც. ცოტ-ცოტას ლოლოს შეკამანეს, კეარნინის შეკამანეს. პირველ ოინნინის გაბარებეა მოხალდ ეკრეა ტეეელის შეკამანეთ, ჩვენნი ეკრაპეტელად ცნობილთან. ბიხრეეა იყო ბინი მიეკადეა ცხელ დღე. ვეიმაბანინძალდეეოდა ხაკეინდის კოტკინშეიეული ეუეაკეთ. ეკ ეერთად ოეკნენ ეერ, ხიმინდ და ინ კოტკინნი. ახლა ალარ ეოკი, რა ეკეი იყო ოფის დროინდელი ინ ეეეეა; ეკოეეეე

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ლიტერატურის ისტორიაში, საერთოდ, ერის ცხოვრების ისტორიაში არის თითქოს გადაუვლელი ხაზოსანი, რომელზედაც არ თავდება დავა, თუმცა ბოლოს გამოიკვეთება ხოლმე. რომ ბრალია ეს ხადისეული იქ არაფერი იყო. არა და, ვაი მაინც ერძალება, გადადის საუკუნიდან საუკუნეში, თაობიდან თაობაზე. ეს განსაკუთრებით მაშინ ხდება, როცა ხაკეკეული ცნობილ პიროვნებას, განზრახს თუ უნებურად, მიაწერენ ხაბრახის ხაკეიელს. ერთხელ ჩარმოიქმედ ხიერუეს უმაღ ჩაგვიდნიან მალემრწმენი ადამიანები და ადარ თავდება დავა და კამათი, არა და პო. ახეთ ხაკოხსთა რაცხეს მიეკუოუნება ვაუოვაგელი ამბავი მ. ი. ლერმონტოვის ცნობილი ხალადისა „თამარი" და ამ ლექსის ირგვლივ ატეხილი ხმიკმა-ხმიკმა, რომელიც ადერ საუკუნეებავარშე მეტია გრძელდება. ხოლო ხანგაზმი მიუფდა ეს ამბავი, თითქმის კაცს ადარ ახსოოვდა იგი, მაგრამ აი, მოულოდნელად გამოხდა ილუმრიბეული ეურნალი „ოროკოდილი", რომელშაც ერ ამ წლის მარტის მე-4 ნომერში უდიერად შეურაცხყო ქართველთა წმინდათაწმინდა — თამარ მეფის ხახელი, შემდეგ. ივნისის ნომერში (№ 16) ცალკე ხოდიში მოეხადა ეი თავი ეგრეთეულხნა — გამოაკეეეხა თანილხელი მკოთხველის ბ. ვარაშეშვილის ხაეეეხთან ხაბარიდანი, ეკულისწერიმთა ალხაეე წერილი მაგრამ იქვე მოათავხა ეურნალის თავარი მხატვარ — ხ. ხაბაკის წერილი, რომელშაც ხაკეთხის შეუნაკელეობახა და გაურკვევლობის წყალობით ახალი გაეეგებრობები დაბადა და ხაკეთხი უფრო მეტად დაიბნეკა. ამას ჩვენ ქვეშთ ვაეინაზავთ. ხაერთოდ კი, ჩემი ამ წერილის მიზანია გაკარკვეთ ამ ეაოთვალეული ისტორიის ხაიაკეეები და ეკაროებ და ამ ეზოი ხაბოლო ეერტელი დავეხეთ ამ დავას, რომელსაც დრო და დრო ისეე ეაიხსენებენ ხოლმე არაკეთილმოსურნე ადამიანები, ვინც დაინტერეხებელია ჩრდილი მიაეენოს ხაკართველოს ისტორიის ეკელაზე ეკენაზე ბრეყინვალე ეა დადეეეულ ხახელს.

ადეეწყოთ ამის გახხენებით, თუ როგორი იყო პირველეეეე გამოხმაურება ლერმონტოვის ამ ლექსზე. ერ ახეე მე-19 ხაუკუნეში გაზეთი „ფრეხაბი" აღნიშნავს, რომ ამ ლექსის პერსონაჟის არაფერი ხაერთო არა აქეს ისტორიეეეთ თამარ მეფეხთან. შემდეგ, მომდინარე ხაუკუნის დასაწყისში, 1906 წელს, პეტერბურგში ეკადე. ნიკო მარრმა გამოსცა წიგნაკი „ხაქართველოს ისტორია", რომელშეც ეხხილეეეი იყო ეაკრაზეული დეკანაზი ვოხტოროკოეი. ამ წიგნაკში მარრ აღნიშნავდა: „ეკეენდოდა შეეხეეხილი ხაკოთხს ამის თათხაზე, თე ოროკო ეეხმის ეამაო. ეოხტოროკ ეეხმის ეამაო ეოხტოროკ ქართველი ხალხის ხეეეი, მაგრამ რა უნდა მოეთხოეოთ მას ამ ხაკოთხზე, რომელიც ეხოდენ ფრთხილა და წინდახედედ ეოკეოოხას მოიათხოეს, როცა თეთ ხახელოვანმა რუხმა პოეტმა, კაკაცხის ხუნერის ხაუკეთეეო მიმდერალმა ლერმონტოეეეს თამარი — ეს ფეთაგნერეი, განხაკეიერებედეო მოიალეეი სიძლეეეის პიროოეეზეა, რომელეე თავიხი „ზეეიბრიეი ხიეწინდეთ აეუნარეხეთ თეთ ეკარეულ ეზეეეებს", პოეტმა თავის ლექსში აკეეა ფანტაზეტეკ, ქართველი ხალხათეეს ხაძდეეედ დიაცად, რომელიც ნეიდიეეა ეოკეელ ეკამეელს. ამ ხიმ ხაშინელი უფხერული ფანტაზიახა და ხანდეეეეეს შორის"; ხოლო 1918 წელს, ხამოკლეკეკ ოფის დროს, რუხეთიდან შინ მომავალმა ზეერახ ავალეშეილმა, დარიალეზე რომ ვამოიარა, თავის დღიურში ასეთი სტრაქონები ჩაწერა:

„თამარ დედოფლის კოშკთან მიეაონდეა ავადე. ნ. ი. მარის გკეერეეეეა, თე რიხოვის ვარდეეეეზეა ლერმონტოეეს ხაკართველოს ისტორიის დიადი, ხატად მიჩნეული თამარი დარიალის კლდეთან შემოსეეეთი ხაეეკარლების გადაეეეედეე დაიკეადა. ეე მკონია, რომ ეს უფრო გაახარეხს ვალოდიეეხსა და ზერორეკეებს" („ხაკართველოს დამოეეეედენლობა", გვ 27).

როგორც ზეგავეთ, უადრეხად მაღალი მეცნიერული ავტორიტეტის ჭეონე ირი მკვლეეარი — ნიკო მარი და ზურაბ ავალიშვილი, კატეგორიულად ამტკიცებდნენ, რომ ამბავს, რომელშეეეეე

ეროვნული ბიბლიოთეკა

(დასასრული)

1841 წელი... პეტერბურგი. კარაჩინების სალონი. ხარკეზლთან, ნეკეს რომ ჯადისე

ხოზე

ადეიშვილი

ახალი ლექსები

საქართველო

შენთან ერთად სასჯელს ვიხდი,
გამიჩინე გულში ბზარი,
ცა და ხმელი შეაჯერე,
ჩამორეკე დედო ზარი.

კიდევ ერთი ასი წელი
მონობაში რომ არ დარჩე
ტანზე უნდა გაიძრო და
ტოტველ ქვაზე უნდა დაჯდე.

თავად ქრისტეს მოციქულო,
თვითონ უნდა დასცე ბუკი,
დღესვე უნდა დაიღუპოს
შენი ხელით დასაღუპი.

სიკვდილამდე კიდევ ერთხანს
დაგიდგები, როგორც შეხვში,
მართალ სიტყვას ვერ გვეტეხავ,
ვერ დავრჩები შენთან ვალში.

გულში ჩაგეკონები და
მოგეხვევი. როგორც სურო,
წამი რაა, წამითაც კი,
ვერ დაგტოვებ უმეგზუროდ.

ვიცი, მალე დაინგრევა
დაწყევლილი იმპერია,
სამოთხეში სხვასთან ყოფნას,
შენთან ყოფნა მირჩევნია.

მეგზურად გეყოლებოდი

სხვა იქნებოდა ცხოვრება,
ვაიხსნებოდა ცა სხვისა,
ბავშვობას მომგონებდა
დილით შრიალი ცაცხვისა.

გაიღებოდა კარები,
არ დავრჩებოდი გულგრილი.
ცოტა ღვინოსაც დავლევდი,
სანანებს ჩამოვუვლიდი.

ყოველდღე მოვინატრებდი
ჩემი შვილების ნახვასა.
სკამ-ძელზე წამოგწვებოდი,
შემოვიხვევდი ნაბადსა.

ჩემად ჩავთვლიდი, რაც არი
სიმდიდრე გასაყოფელი.
გლეხ-კაცის ნამოღვაწარით
გაჯერდებოდა სოფელი.

ძნელბედობის ჟამს საპირო
დაგროვდებოდა ხორაგი.
ორპირის მხრიდან, საჩინოს,
მოადგებოდა ხომალდი.

დაიხვნებოდა ველები,
არ ვინატრებდი ქარ-წვიმას,
ოდა სახლს ავიშენებდი
სადმე, სულორის ნაპირას.

ხინაული

უმოწყალოდ მაწვიმს თავზე,
წვიმა მოდის შხაპუნა,
არ ვარ კმაყოფილი იმით,
რაიც ბედმა მარგუნა.

ჩემს პატარა უმწეო მტრებს,
სიბრალულით ვითვლიდი,
ეს ცხოვრება კიბე არის,
აწი მაინც მიფრთხილდი.

ვწუხვარ, რომ ვერ შეგისრულე
დაპირება მხედრული,
როგორც ადრე, დღესაც ისე,
ჩემს თავს ისევ ვემდური!

დრო ყველაფრის მკურნალია,
რას მპირებს, არ ვიცი,
რაც დამტოვე, შენს სიყვარულს
ახლა უფრო განვიცდი.

ოდნავ მაინც დავძაბუნდი,
შემეცვალა იერი,
უკეთეს ბედს არ ვეძებდი,
არცა ვარ ბედნიერი.

მარტო დავრჩი, ამ ცხოვრების,
არაფერი არ მესმის,
აღარც შენი კოცნა მინდა,
აღარც შენი ალერსი.

გალაკტიონის ეზოში

„ამ ბაღში არის ჩემს მიერ
დარგული ფიჭვი".
გალაკტიონი (ჩანაწერებიდან)

მოდის საფლავზე ღამე
ქვრივი — ობლებით ხესთან.
გულის შემძვრელი, მწარე
ყოველ დღე ისმის კვნესა.

ეხედავ დაბურულ ტყეში
აქვე. რიონის პირზე,
ბავშვი — ანკესით ხელში
ლორჯოებს იჭერს ისევ.

ყაცი მთვრალია ღვინით,
ჩემსკენ უპირავს თვალი,
ყოველ ცისმარე დილით
ქათმებს აპურებს ქალი.

გოგონა ძმასთან ერთად
ვარსკვლავებს ეძებს ჭაში,
ღობიდან მოჩანს თეთრად
გადაპენტილი ვაშლი.

რაზე საუბრობს ახლა?
შემეპარება იქვი. —
გალაკტიონის სახლთან
გალაკტიონის ფიქვი?

რა მაქვს დასამალავი

სანამ სული მიდგას პირში,
კვლავ სიკეთეს მოველი.
არ მივრძვნია გულში შიში,
დღემდე ისე მოვედი.
ჩემში ცხოვრობს დასაბამით
კეთილი და ბოროტი.
უმკაცრესი დგება ეამი.
ვერ გენდობი ბოლომდი.
რა ვქნა. ვწუხვარ წუთისოფელს,
ალმა-დაღმა დავდივარ.
იქეთ მკვდრებს და აქეთ ცოცხლებს
სათვალავში ვაკლიკარ.
თვითონ ვეფერები ჩემს თავს,
რა მაქვს დასამალავი.
უკვე დავავიწყდი ღმერთსაც,
არ მკითხულობს არავინ.

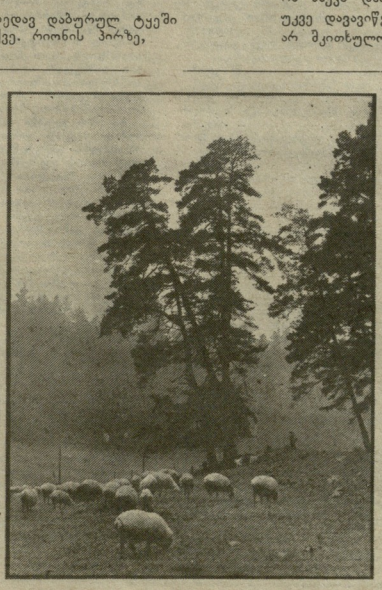

ნინოლიკო დიდა

ბ. ფეფინაშვილის ფოტო

უნდა გამოგიტყდე მყისვე,
ერთგულება ძნელია.
როგორც ადრე, დღესაც ისე —
თვალი თვალს მტერია.

გზა და გზა

ღვთის მოწყალებას ვეძებ.
მეტის მოთმენა არ ღირს.
რაც თავი მახსოვს, დღემდე,
უკან მივყვები ნახირს.

ეკვს ნუ შეიტან ჩემში,
დრო შეიცვალა თვალწინ,
დაკარგული აქვს გენი,
იმ ჩემ მოსისხარს აწი.

ეს ბოლო ერთი წელი
იმას, ვისთვისაც ვწერდი,
აღარ აწუხებს ჩემი
მრავალტანჯული ბედი.

სახეს უკენწლავს ღვარძლი,
თავზე იხურავს ჭილოფს.
ორიდან ერთი კაცი
ჩემს მოტყუებას ცდილობს.

რადგან სიმართლეს ვეძებ
მეტის მოთმენა არ ღირს.
რაც თავი მახსოვს, დღემდე,
უკან მივყვები ნახირს.

ნეტავი მაცოდინა

შფოთიანი მდევარი —
სულში მიზის ბოროტი,
ვერ დამძრახავს ვერავინ,
ვერ გენდობი ბოლომდი.

არ მსურს შენი წოდება,
ყელში მაქვს ამოსული.
დღემდე ჩვენი ცხოვრება
ბნელთან არის მოცული.

არ ჩანს ჩვენი გზა-ჭრილი,
მომკლა შენმა ლოდინმა,
შენი გულის წადილი
ნეტავი მაცოდინა.

ნახელდახელოდ ნათქვამი

გარეგნულად ვიცვლი ფერ-ფუოს,
ვერ ვციცდები ღობე-ყორეს.
სხვას, ჩემსავით ხანში შესულს,
მივეკედლო აწი რომელს.

მირჩევნია ქედის მოხრას,
ხელი შემაშველო იქნებ.
შემიბრალე, ასეთ ყოფას
სხვა დრო დადგა. ვეღარ ვითმენ.

შენი ჩემთან ყოფნა მინდა.
ჩუმად შემოგაქდობ მკლავებს.
ცალფა ნავით — აქეთ მხრიდან,
წამიყვანე იქეთ მხარეს.

ყოველ დილით ნუ ბოინობ,
მეტი ძალა აღარ შემწევს.
ეს ცხოვრება ვინ მოიგო,
სხვას ვის შერჩა, შენ რომ შეგრჩეს.

გულის კარნახით ვწერ

გულის კარნახით ვწერ,
ვიცი მე ჩემი გზა.
აქ, ჩემს საქმეში ჯერ,
ვერ დამიდგება სხვა.

არ მეგულება დღეს,
ვინმე აქ ჩემი ხნის,
ვერ მიღალატებ შენ,
ვერც მე შევირცხვენ პირს.

მოკეთესა და მტერს
ყველას ვადევნებ თვალს.
ტანჯვა-წამებით ჩემს
ვუახლოვდები ზღვარს.

ირგვლივ სამყარო დუმს.
განთებული მზით.
ლექი რომ ახლავს სულს.
წაილეკება წყლით.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ხმადაბალია, - არ თქმიდა მასზე, მხდალობა არ იყო მისი ადამიანური ბუნების დამახასიათებელი, ცხოვრებაზე, ყველდღიურად, შინ და გარეთ. ის ბუღან შეოთავდა, ღელავდა, კარუნდაც ემოციურად, ზარაფი ხმით ეკამიტავდა თავის ქალიშვილებს და ცდილნ ხო ფერო ეფიქსტეფილი, ოდნავ გაკაპასებული აყალფანდოთა ხოლმე. ამა, ბაშინ ეკნანთ, ხმადაბალი იყო თე არა. ჩაკვალი და კაკანა, ქოთქოთა და დაუნფიდეი ეკ არ იყო, არაფერ ქირიხუფფერი, მოკვარული, ეკუთაკეველიანნ ხმით ეკაკანენეფდა თავის სიხარულსა ფ ნეეფანაკ. ზარაანი და ეფერადი ხმა ჩქონდა, ეკანაკეთრეფთ ხაზოგადო ხაკეთნეფსა თე ხაკეფეკის ეკნანის დროს. ამიტომაც ხმადაბალიო, არ თქმიდა მასზე, როგორც კაცზე, მოკალაქეზე, ეუდან ხაკეფეკ ზარეფთი რი იყო ეკიკეკეფსენ. ხაკეფს ეკ ბარადეფს თავისი ეზეეფნი თან ახლავს, ხან ავდ, ხან კარგი. ამ ეზეეფნეი იყო ზეფკერიხანი. ერთ ლეკეფნ თავდევე ამბობს: „ეუდრო ბინაზე ბინეკ ბაკეფეფს, ეუ მოყოფილი ღელვა ეეფნიდან". ეინ მიბრეფნეფეფნ როგორ დავეუფე ფანკერეფი, ან როგორ ჩაკრაეფ კარი, რომ „არ ეეფოფილ ეეფნ რეფფნეი და ბინეეფრი აეფრაეფთო". ამ ლეკეფნ ეეფნ ხიმბოლოა ეარე ცხოვრეფნეფ, ეოკველდღიურ ხაკეფნინ ორიპტრალეფსა, ეეფნის ხმაური „ეს დროის ხმაა, ხიეოკეფლის ხმაა, ცხოვრეფნის ხმაა".

ადამიანური ცხოვრეფნის ხმა ირეკლეფნოდ მის ხმაში.

ხმადაბალი და ჩუარეფლით ხაუბარი — ხაკმაანეეფ, ხაბსაუბრეფრავეეფ, პირადეფლიე, ეეგოპრეფლიე — არ ეეკეარდა. თე რაეეეი იტეოდა, ეკაკანენეფ, ეეეეეეფლიდ, ხანდახან ფიეეხდეეეე კ, ბარკიან ეკეფლანდ, ეკაკანიდან, ეკაეზეეეფდა.

ახეეთი იყო ყოველდღიურ ცხოვრეფნეფ, როგორც ადამიანი, კაცი, პიროვნეფნ.

მაკრამ ნიკოლოზ ჩაჩავა უკარეფლეს ყოველნაა პოეტი იყო, ხაეეეეფნიდანვეეე. ეეაეეეეეფნიდანვეეე კაროფლი ლეკეფნ ჯადოდ ფარიდი ხელი და ბოიკარი იყო, რა ხმიდ ოდალდენდა ბმაკეარეფლ ხაეეარეფ. ამ ბმრიე ხაეეეეეფლეფნა ეარ ლეკეფნ „ხმადაბალ".. ეეგ ლეკეფნ ბოეკეარეფნეფ, ხამიდი ეეფის ხანეაზეეფლიხანას ფიეეეეფ ფ თავადეე ბიეკეანაზეა ხაკეფთიო პოეტეფი ხმის ხახიათეეეეეე

ახალ ღვინოს ძველ ტიპჭოროაში არ ასხამენ

ვლადიმერ სოლოუხინი

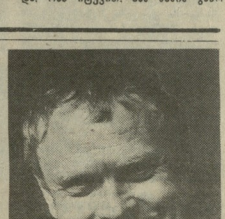

ალმოსავლეთ ევროპის კომპარტიები თითქოს ერთმანეთის დასწრებაზე ცდილობენ განიყარონ მტვერი ფერხთაგან თვისთა და ამის მიღწევას უადგილესი ნერხით ხალელის გადარქმევით ლამობენ. ახლა პოლონეთში უკვე პოლონეთის. გიერთანიეტ ული შუმთა პარტია კი არა, პოლონეთის რესპუბლიკის სოციალ-დემოკრატია. უზბეკეთსა და ბუელგარეთშეც სოციალისტი პარტიებია. იტალიაშიც კი ფასადის ცვლილ. მაგრამ, ან, ჩვენ არ გვძალუძს პრინციპების დამობა, ჩვენ არაფერი გვაქვს უარსაყოფი, რაც ვიყავეთ, ისევ, ისა ვართ — ბკკპ. რა დგას წარსულის ერიგულების უკან — აი, ამაზეა ზწერალ ჯლადმერ ხოლოუხინის ეს პუბლიცისტური შენიშვნები.

●

პარტია ანარჩენებს თავის ძველ სახელწოდებას არა მთლად პარტელს. ის ოფიციალ რსპ (ბ) იყო, შემდეგ — ხსპ. ამ (ბ), მერე კი ეს სპპ ვამდა. ძნელი არაა ამის დანახვა, რომ ეს ეველ ამ ბარეკეტურაში თავის ადგილზეა ერთი, ე

ეროვნული ბიბლიოთეკა

(...სასრული)

ლი (არბაღის შვილები — ვ. ხ.), რომლებიც ეველა ერ მეოფს ქეოდნენ კატეგორიებად მათ მანქანების შუხაკუთხად. „ლინკოლნიანებსა" და „ბიუკანნებს" „ფორდლიანებზე" მეტი პრეტენეიი ედოთ.

...ამის მიუხედავად, რომ ახალგაზეთნი ახე კვბეაგენენ, როგორც ხაუკეთესო რეტერორნაში, ხოლო ხალეი ვარეეი ეოკეელ ნიმერში ოდგა ეა ახანი დაცლილთანეე ავხეთოდა, ზოგიერთი მანდილოსანი, ეაურსალნი თავეშეერხან, ზიზღით ფაპარაკობდა „ხოხნებსა" და „ბერეთებეზნ" ვეკიან ზეხაეეზე.

...ეს იეო ნამდვილი ლხინი ეამიანობის დროს. მაშინდელი ახტაფიეთის მოხახლეობის 90 პროცენტი ხოგ გაწერილი იეო და მათ, თითქმის ეეეოალ, — კოლფორტაბელეი ხინეი ეუხლოეს თვეეეზნ ბეტარეს ცრნის ეეხოთ ხელ ერკვიდნენ ავტომობილთა მარკებში ხაკეეეეეი ხანავეეო ხახლეეის ალხაზრდელები გახდნენ... მაკრამ ეამიანობის მოახლეობა ჯერ არავინ ეუნყოდა და ლხინი გრძელდებოდა...“

დაკეერდეთ: ეს იეო „ლხინი ეამიანობის დროს“, რადგან მალე ბეერს მათკენს დაარაბმეზენ. მაგრამ არა ამიტომ, რომ ეკრანნაში, ეუბანში, ეოდგანსპირეთში ზიმზილი ინსპირატორელი იეო, ადამიანები ადამიანებს ეაიდნენ ან 10 მილიონზე მეტი ადამიანი დაიღუპა.

ერთკეკ ხეკიანი ალებთან ეკონი ეკადაღეეენ და ზომიერების კრაზობას ეეღალეთ. მაგრამ არ ეეშიდეთ თავი ეეეეკეკეთ და კიდევ ერთი ადგილი არ მოვიკანეთ ეეკ. გინზბურგის „ხატეკეი მარტეოტადან“:

„და დღეხაე კი ამის ეეშიდეკ, რაც ეკადაკეხდა, კანა ჩვენ ბმარს დავეეეერდით რომელიმე ხხვა ეეოთან, გარდა ხაბეოთა ეეოთანა, რომელიც ეეეეეზარდეთ, რომელიც ჩვენთან ხენოკეეხაკეთ ბუნებრივი რამაა. ხოგ ეეეეალერი, რაც ბეხდა, — ეთანარეთ ეაკიეიხელი ეიკანეეკ და ეეეხაკნეხკანი ხეეკანის ბოგონეეაეიაიც (ბაზეკეხა ჩემია — ვ. ხ.) ბოგეკ ეკეეეალეკ, რომელნიც ბაკეშეა ეეკეზეა ფეხი. რა ხანეტანეანეთ ეეეთ ჩვენი ცხოეკრებაკ ეეეალეეეეი რა კარგი ეეეოკ ეკ რა ბოგხეა, რა ბოგ ეკ ეკეეინთ ეკ ჩვენ ან გვიკნია. ჩვენ პარტიამ ვეიბრძანა“.

დიახ, ცალკეეეეი ადამიანები, რომლებიც პარტიას ეეხეხეეეეეენდნენ, ჩვეიდენენ, მაგრამ პარტია ჯერ კიდევ რჩება და, მეტიც, ინარჩენენ თავის ხახელწოდებას, რამეთუ ხამეეე ბარეეიეტეეა — რკკ(ბ). ხაკ. კკ(ბ) და ხკკ(ბ) — ბარეეიეტეეა ალნიშნავს ერთხა და ერთეეეეეს: ბოლეშეეკეეეის კეეეეენისტეერ პარტიას.

აი, ხეწორედ ამას, ამ პარტიას უნდა ბოეენანეეეეა ბეეეეი ხალხის, ეეეეალ ვანაკანაკდ, რადგან ეეეეალერი. რაც ხდებოდა ეკეეეეეს ტერიტორიაზე (და ბეერი რამ ბინა ხაზეერეეხის გარეთაც), ბინი ხახეეეეი ხდებოდა. ეეეეალეეეერ ამას ცალკეეეეეი ადამიანები აეეეთებდნენ და ჩვენ მათ ნაწილს პირდაპირ ეეეეზედეთ დამნაშავეებს, ნაწილს — მსხვერპლთა ნაწილს — დიხეიკალნირებეეეეეეეეს შერსხეეეეეეეს, მაგრამ ეეეეალ ეკეეეეეს, კოლეეეერნეეინის მინდორზეი პეერის თავთავის ალეხეხეთის, ხამხარეზი ოეი ეეეთთი დაგვანანებთა ან გაეეეთხოდეეეეეი ხეტეეთ თეკნინეთის ბანაკზი პატიმრობის ეელების ბინეკეთ და დაეეეეეეეი ეკ ნოვიჩეკეკნეი, თბილეხეი, ეეგრეეეეი, ჩეხოსლოვაკიაში, ავეკეეეეეი ხიხხეთხეკრით დამთავრებეეეეი. — ეეეეალერი, ეეეეალ ხალხეეი ხდებოდა.

ხკკ XXVIII ერიალთა იეო მარჩვე. თვით ინტერნიოლ მიერ მოეგლეეეეი მოიგენა ჩვეეენის გაეხეეეხან ახეთი ინანეეეეხანთეეეეს. და ეს მოიგენი ეეიმედოდ იქნა ვაეეეეეეეი ხეეეეეეკ.

პარტიას თავის ავტორიტეტეეეი ეარიმბიდგენლის ბაკეეეეი ხაზგამეთი, გამოკეეეეეეკ. ეეეეალს ვახკეეეხეკ ეეზდი ეოქეკა, რომ ინ დამნაშავეკ:

...მახზი, რომ მეხი ხახელით რეეოლეეეეინერ-ეკენტრეხეტეთა ჯეეეეეს 1917 ეწლის 25 ოკტომბერს დაკაკაძნა ეერიოდი თეკერთა და ვარეკეკ დაშეეეეენეეეეი კრეეა, ეხე იეო, ეკანინნ. ძალეეეიერეხეთ ვზთი ჩაიგეო ხელში ძალაეეეეეეეეს რეეეეთის მაშინ ეკკე რეხპეეეეეკეეეეეეეე

ᲨᲘᲥᲠᲘᲡ ᲥᲕᲐᲕᲘᲚᲘ ᲪᲘᲡ ᲥᲐᲣᲐᲜᲣᲠᲖᲘ

ᲔᲚᲒᲣᲯᲐ ᲛᲔᲠᲐᲑᲘᲨᲕᲘᲚᲘ

ᲛᲮᲐᲢᲕᲠᲘᲡ ᲗᲐᲠᲗᲣᲚᲘᲡ, ᲗᲐᲜᲓᲐᲠᲓᲣᲚᲘ ᲞᲘᲠᲘᲗ ᲛᲔᲠᲘᲜᲓᲐ ᲓᲐ ᲒᲐᲪᲘᲪᲔᲑᲣᲚᲘ ᲥᲘᲚᲘᲡ ᲪᲘᲜᲝᲠᲘᲡᲗᲕᲘᲡ, ᲠᲝᲛᲚᲘᲡ ᲛᲔᲓᲘᲪᲘᲜᲐ ᲮᲣᲚᲘᲔᲠ ᲙᲐᲨᲘᲠᲘᲡ ᲔᲠᲐ ᲢᲐᲜᲯᲕᲠᲣᲚᲘ ᲐᲠ ᲩᲐᲠᲗᲐᲡ...

ᲨᲔᲛᲔᲠᲘ ᲙᲕᲘᲠᲔᲑᲘᲗ ᲗᲘᲗᲘᲡ ᲙᲐᲠᲘ ᲓᲐ ᲣᲜᲔᲚᲔᲑᲘᲗ ᲩᲘᲠᲕᲔᲑᲘᲡ, ᲛᲝᲠᲔ ᲓᲠᲛᲔᲑᲘᲡ, ᲠᲝᲠᲐᲛᲘ ᲛᲝᲠᲣᲯᲔ ᲛᲝᲜᲐᲗ ᲓᲐ ᲡᲮᲕᲐ ᲙᲐᲨᲘᲠᲘᲡ ᲐᲯᲐᲜᲓᲠᲘᲡ. ᲗᲘᲗᲘᲡ ᲗᲐᲕᲘᲡᲘᲡ ᲙᲐᲜᲜᲘᲠᲘᲡ ᲙᲘᲚᲔᲑᲘᲗᲝᲛᲪ ᲓᲐᲓᲐᲒᲔᲑᲓᲐ ᲗᲕᲐᲚᲗᲐᲜᲯᲘᲠᲘ. ᲗᲘᲗᲘᲡ ᲜᲐᲗᲔᲑᲘᲗ ᲙᲐᲜᲜᲘᲠᲘᲡ ᲐᲯᲐᲜᲓᲠᲘᲡ ᲨᲔᲛᲝᲬᲛᲔᲑᲘᲗ ᲓᲐ ᲣᲤᲚᲔᲑᲘᲗ ᲨᲣᲥᲘᲡ ᲨᲔᲛᲝᲬᲛᲔᲑᲘᲗ ᲓᲐ ᲣᲤᲚᲔᲑᲘᲗ ᲜᲐᲗᲔᲑᲘᲗ ᲒᲐᲜᲗᲐᲕᲡᲔᲑᲣᲚᲘ ᲒᲐᲜᲐᲗᲚᲔᲑᲘᲡ ᲓᲐ ᲛᲝᲜᲐᲗᲘ ᲒᲐᲜᲗᲐᲕᲡᲔᲑᲣᲚᲘ ᲒᲠᲘᲜᲐᲡᲘᲡ ᲒᲐᲠᲨᲔᲛᲝ ᲒᲐᲜᲗᲐᲕᲡᲔᲑᲣᲚᲘ ᲪᲘᲡ ᲥᲐᲣᲐᲜᲣᲠᲖᲘ.

ᲨᲔᲜᲘ ᲙᲐᲠᲒᲘ ᲒᲐᲛᲝᲠᲩᲘᲚᲘᲐ ᲛᲘᲗᲘᲡ ᲛᲘᲜᲐᲗᲚᲔᲑᲘᲗ ᲓᲐ ᲓᲐᲛᲔᲚᲘ ᲒᲣᲠᲘᲗ ᲜᲐᲗᲔᲑᲘᲗ ᲓᲐᲜᲗᲘᲡ ᲛᲘᲛᲐᲠᲗᲣᲚᲘ ᲡᲐᲛᲘᲡᲐᲠᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡ ᲛᲘᲛᲐᲠᲗᲣᲚᲘ ᲞᲘᲠᲘᲗᲐᲜ ᲓᲐᲛᲔᲚᲘ ᲒᲣᲠᲘᲗ ᲜᲐᲗᲔᲑᲘᲗ ᲓᲐᲜᲗᲘᲡ ᲛᲘᲛᲐᲠᲗᲣᲚᲘ ᲡᲐᲛᲘᲡᲐᲠᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡ ᲛᲘᲛᲐᲠᲗᲣᲚᲘ ᲞᲘᲠ

გვიყვარდეს იუმორი

იუმორი, ანეკდოტები მსოფლიოში დიდი პოპულარობით სარგებლობს. მას ხუკუნების განვითარებაში ქმნიდა ხალხი. იგი ამბნეებებს, ამბორულებს ოტტომანზმის რწმენას უნერგავს ადამიანს. ერთი მწერლის თქმით არ იყოს, კარგი ანეკდოტების წიგნის გამოცემა, ეტატმინის დამზადების ტოლფასოვანია, იგი ადამიანისათვის სახარებელია და ადთიანშიც უნდა იყიდებოდეს. ანეკდოტები, იუმორი მთელ მსოფლიოშია გავრცელებული. ყოველი ქვეყნის იუმორი ასახავს ამა თუ იმ ხალხის კოლორატს და სპეციფიურობას. მას ხალხი ქმნის და ამბობს იგი თავისი ბუნებით ერთგულია.

საქართველო იუმორის ქვეყანაა. იუმორის მიკაბებული გრძნობა ქართველი კაცის ერთ-ერთი ნიშანდობლივი თვისებაა. ქართული იუმორი, რომელიც ხუკუნების განმავლობაში იქმნებოდა, ფართოდაა მიმოფანტული ხალხში. იგი გამორჩეულია თავისი ვოლორატითა და მრავალფეროვნებით. რამდენი სიბრძნე ჩაქსოვილი ბერულ, კახურ, მეგრულ, იმერულ, სვანურ, ქართლურ, აჭარულ, რაჭულ და საქართველოს სხვა კუთხეების იუმორში. სამწუხაროა, რომ ამ ხალხური სიბრძნის გარკვეული ნაწილი, რომელიც ზეპირად გადადიოდა თაობიდან თაობაში, დაიკარგა.

ხალხური იუმორის ბუნება ახალია, რომ იგი ყოველდღიურ ცხოვრებაში იქმნება და ყალიბდება. საქართველოს ყველა რაიონში მრავალდაა იუმორის უბადლო ნიკი დაკოდლოებული ენამაბული, ოხუნჯი, ხაზრიანი ადამიანი. მათ მეშვეობით დღესაც იქმნება ხალხური იუმორი. საჭიროა ყოველივე ამას გავუფრთხილდეთ, შევაგროვოთ, ჩავიწეროთ.

საქართველოს რაიონული გაზეთების რედაქციებს ამ მხრივ ბევრი ხასიკეთო რამის გაკეთება შეუძლიათ, ახანი ხათავეში უნდა ჩაუდგნენ ამ საქირო საქმეს და თავიანთი გაზეთების ფურცლებზე შემოიღონ იუმორის კუთხე, სადაც სიხტემატურად დაიბეჭდება რაიონში გაგონილი ხალხური სიბრძნე. დაიწყონ კონკურსი წლის საუკეთესო იუმორიტული ნაწარმოებისათვის.

მიმდინარე წლის მაისში ჩვენ წერილით მივმართეთ საქართველოს ყველა რაიონული გაზეთის რედაქციას თხოვნით, რათა აქტიური მონაწილეობა მიიღონ მთ რაიონებში ხალხური იუმორის შეგროვებაში. ჩვენი წერილით რაიონული გაზეთების უმრავლესობა დინტერესებულა, ბევრმა მათგანმა შეგროვილი ანეკდოტებიც გამოგვიგზავნა.

დიდი ხანია ვფიქრობ ქართულ იუმორის, ბევრ რაიონში ვეძებე და მრავალ მასალას მოვუყარე თავი. ახლა კი საქართველოს სოფლებში ხანგრძლივი მუშაობისათვის ვემზადები. ამის შემდეგ დახასტამბად გადავცემ ჩემს მიერ შედგენილ წიგნს — „ქართული ხალხური იუმორი“.

ქართული ხალხური იუმორის შეგროვებაში დიდი დახმარების გაწევა შეუძლია „ლიტერატურულ საქართველოს“, თუკი გაზეთის ფურცლებზე სიხტემაკურად გამოქვეყნება საქართველოს რაიონებში შეკრებილი იუმორი. ამით ნაწილობრივ მაინც გადავარჩენთ ქართულ ხალხურ სიბრძნეს, რომელიც ახე უღმერთოდ იკარგება.

დღეს გაზეთ „ლიტერატურული საქართველოს“ რედაქციას ეთავაზობთ რამდენიმე ნიმუშს ქართული იუმორიდა, რომელიც გამომიგზავნეს თ. თამაგარმა, ვ. ბედიანაშვილმა, ე. ნიგურიანმა, ნ. კვარაცხელიამ.

ვალერიან ბანია
ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო ფილიალის პროფესორი.

ბერიკაცები.

ზურაბ დათუაშვილის ფოტოები.

საქართველოს მწერალთა კავშირი და გაზეთ „ლიტერატურული საქართველოს“ რედაქცია იუწყებიან მწერალ მამია ახალთიანის მეუღლის

სოფიო ახალთიანის

გარდაცვალებას და თანაგრძნობას უცხადებენ ბატონ ბენსენებულის ოჯახს.

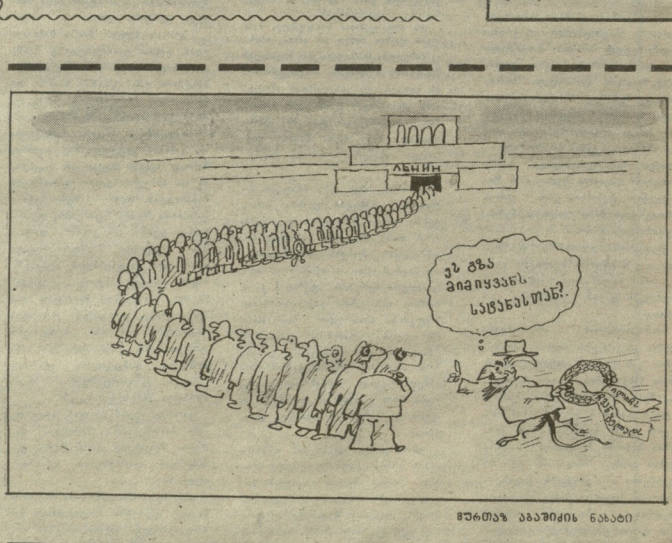

მურთაზ აბაშიძის ნახატი

● ქორიას ავტობუსით მიპყავდა ბავშვები. ერთ-ერთმა მათგანმა, მობუქმა ქალმა ჩასელისას ეორიას უთხრა:

— შვილო, მგზავრობას ფული არა მაქვს და ან ეს დიდი ვაშლი მომეცითა.

— დედიკან, ხურდა არა მაქვს და შენ კიდევ ხურდის მაგივრად, ეს ორი ანტა ვაშლი აიღეო.

●

ერთი ქალი ეკითხება მეორეს:

— რატომ გაიცვა დაუთო